

BONA PAU

Nº. 586 - Any XLIX - MONTUÏRI - DESEMBRE - 2001

■
Montuïri visqué una
impressionant
jornada cultural amb
motiu de la
investidura del P.
Antoni Martorell
com a *doctor
honoris causa* de la
Universitat

●
Totes les autoritats
autonòmiques hi
estigueren
representades.
Les acapçalava el
President de la
Comunitat

●
El Claustre de la
Universitat donà a
l'acte un relleu
especial

●
El Bisbe de Mallorca
també hi era present

●
El poble de Montuïri
va respondre així
com pertocava
■

La Fira d'enguany esdevingué tan espectacular i participada, o més que la d'anys anteriors
Fou inaugurada la reforma del Pou del Rei. Ara aquell indret és més acollidor
La Creu de Son Rafel Mas, restaurada, ocupa un lloc preeminent en el Pou d'Es Dau

BREUS

El pròxim número de Bona Pau, el dels 50 anys

Ja estam preparant el número del pròxim gener, corresponent als 50 anys d'existència de Bona Pau. Naturalment, serà un extraordinari com extraordinària serà la commemoració. Des d'aquí i ara convidam els nostres lectors, subscriptors i col·laboradors perquè ens facin arribar les seves opinions i punts de vista per l'arribada a les noces d'or d'aquesta publicació i així inserir-les. N'estarem agraïts.

S'atura l'ús d'explosius a la gravera del Coll de sa Grava

Per una resolució de la Conselleria d'Interior de 10 d'octubre passat s'anul·la la decisió de la Direcció General del passat 20 d'abril que corregia el decret de 1987 que qualificava com a molestes les activitats de la gravera del Coll de sa Grava com a molestes i perilloses. D'aquesta darrera resolució es desprèn que es prohibeix l'ús il·legal d'explosius.

Més de 2000 arbres tomats

En el terme de Montuïri i a conseqüència de la gran tempesta i ventada dels dies 11 i 12 de novembre passat, la tomada d'arbres, sobretot de pins, s'ha de calcular entre 2.000 i 3.000, encara que oficialment se n'han comptabilitzats molts manco. Unes pèrdues, afegint-hi el mal ocasionat a les terres encara sense avaluar, que superen els mil milions de pessetes.

BONA PAU

Montuïri

Director: Onofre Arbona Miralles

Redactors i col·laboradors:

Joan Miralles i Monserrat, Catalina Sastre Pericàs, Mateu Rigo Bonet, Guillem Mas Miralles, Miquel Martorell Arbona, Antoni Mateu Socias, Melcior Nicolau Jaume, Catalina Barceló Mayol, Josep Oliver Verd, Rafel Pons Mairata, Felip Munar i Munar, Gabriel Camps Ferrer i Miquel Mascaró Crespi.

Administració: Martí Ferrer Sampol

C/ Es Pujol, 5 - 07230 Montuïri - Tlf. 64 66 93

Imprimeix: Tirrena, S.A. Manacor

Depòsit legal: PM 133 - 1958

Nota: Les opinions aparegudes en els articles firmats, sols són atribuïbles als seus autors.

A la fira d'enguany s'haurà inaugurada la reforma del Pou del Rei. Encara que un veï hi volgué posar poal i corriola -que no estaria malament- no en té

Presentació d'un nou llibre de Joan Miralles

Aquest 5 de desembre a les 20'30h a la sala d'actes de l'Ajuntament es farà la presentació del llibre "Entorn de la Història de la Llengua". Serà presentat pel Director General de Política Lingüística, Joan Melià, i pel mateix autor, el nostre redactor Joan Miralles.

El primer llibre d'en Sion

Perquè no romanguí ningú desprevingut, volem difondre la notícia de la prompta aparició del primer llibre del nostre redactor Melcior Nicolau, el qual porta per títol "Festes, feines i cançons del nostre camp". Ja està a la impremta i es preveu la presentació dins els primers mesos de 2002.

20.000 cotxes

Sí, entre 18 i 20.000 cotxes és el promedi de vehicles que circulen diàriament per la carretera de Manacor a l'altura de Montuïri, segons estudi de la Conselleria de Transports. Un volum de trànsit excessiu per a una via de sols dos carrils.

Aquesta revista ha rebut el suport de

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General de Política Lingüística

ES GRAONS

Excel·lent

Encara que no se n'hagués fet molta propaganda i fos en dia feiner, la massiva participació de montuïrers a l'acte d'investidura de Doctor Honoris Causa del P. Martorell, mereix un excel·lent. I el refrigeri amb el qual l'Ajuntament obsequià tot-hom, superior.

Desconsideració

La tolerància que observa l'Ajuntament en no multar els conductors que aparquen a llocs prohibits no és degudament reflexionada, ja que si una vegada un no és sancionat encara torna reincidir, en lloc de rectificar i no tornar-hi. Tota una desconsideració.

A les portes del mig segle de **BONA PAU**

Sols les persones que ara tenen més de 50 anys pogueren veure el 27 de gener de 1952 el naixement del full parroquial de Montuïri que amb el nom de **Bona Pau** es repartia a l'església a les misses d'aquell fred diumenge d'hivern.

Aleshores de fet ningú no somniava la seva continuïtat i manco que amb el pas dels anys s'arribàs a transformar en la revista de Montuïri que ara la majoria de persones del nostre poble estima i fins i tot se'n sent ufana de poder comptar amb ella com una realització montuïrera.

El present número de **Bona Pau** ja és el darrer dels últims 50 anys. El pròxim, del mes de gener de 2002, suposarà l'inici del segon mig segle d'existència i, al mateix temps, el començament d'un nou trajecte. Potser no tothom consideri acceptable el recorregut seguit al llarg d'aquests 50 anys, però així i tot la majoria dels lectors entendran les mancances, penúries o possibles desviacions; i els qui siguin comprensius hi passaran per damunt. Mig segle d'existència d'una publicació montuïrera és un fet que ara i temps posteriors s'haurà de considerar.

En aquests moments romanem a les portes del número extraordinari commemoratiu del cinquantenari, si bé per a uns serà una celebració d'una nova festa, per a altres suposarà la culminació d'una etapa de mig segle. Ja vàrem enaltir **Bona Pau** el 30 de gener de 1977 amb motiu d'haver arribat als 25 anys. Com també el 24 de gener de 1982 férem festa pels 30 anys d'existència. El 12 de juny de 1986 amb motiu de l'aparició del número 400 ho tornàrem a celebrar. Posteriorment la festa del 40 anys, el 24 de gener de 1992, no fou menys estimada, sinó tal vegada la que més. I ja recentment, l'arribada del número 500, avinentesa que a més de la publicació d'un número extraordinari de 68 pàgines, va suposar el total reconeixement del poble a la tasca de **Bona Pau**: ho celebràrem el 9 d'octubre de 1994.

I ara, 7 anys després, tornam a preparar una extraordinària commemoració, aquesta vegada cinquantenària. Ho projectam celebrar d'una manera semblant a la dels passats esdeveniments; amb il·lusió i amb el desig de ser reconeguts pel servei que hem brindat al poble de Montuïri. No sols el qui firma, sinó totes i tots els qui al llarg d'aquestes passades cinc dècades poc o molt han col·laborat i amb el seu esforç desinteressat han fet possible que aquesta modesta publicació hagi pogut arribar a tothom.

Unes celebracions cinquantenàries que ja començaren el 30 d'abril passat amb la presentació del llibre *Montuïrers que han deixat petjada* i varen continuar amb la publicació del tercer volum de *Quaderns Montuïrers* amb el títol *Mig segle d'història: 1951-2000. Efemèrides de Montuïri en el decórrer de Bona Pau*, presentat el passat 28 de novembre i que ara oferim amb aquest exemplar. Commemoracions que culminaran el pròxim gener, primerament amb l'aparició del número del cinquantenari i posteriorment continuaran les celebracions els dies 25, 26 i 27 de gener, coincidint aquest darrer dia en diumenge, com diumenge fou, fa cinquanta anys, el de l'aparició del número u.

O. Arbona

Interior de l'església en temps que sortí el primer número de **Bona Pau**, l'any 1952

DOS DITS DE SENY

Angoixa davant del Naixement

A Nuremberg, en el procés on foren jutjats els crims de la II Guerra Mundial (1939-1945) aparegué un testimoni que havia viscut durant un cert temps a una tomba d'un cementeri jueu de Wilna (Polònia). Fou l'únic indret en què ell –i molts d'altres– pogué viure amagat després d'haver aconseguit fugir de la cambra de gas. Durant aquell temps es dedicà a escriure poesia, i un dels poemes fou la descripció d'un naixement. En una tomba veïna una dona jove donà a llum un infant. Un fosser octogenari, embolcat amb una mortalla de fil, l'assistí. Quan el nadó llançà el primer crit, el vell pregà: "Gran Déu, us heu decidit, per fi, a enviar-nos el Messies? Qui, sinó el Messies en persona, podria néixer en una tomba?" Però després de tres dies el poeta veié que l'infant xuclava les llàgrimes de la seva mare perquè ella no tenia llet per donar-li.

Els cristians hem oblidat que l'establia de Nadal, abans fou l'expressió de la pobresa i de l'angoixa més excessives, que no lloc on aparegueren els àngels i s'aturà l'estrella; com també passam per alt que el sepulcre de Jesús abans fou la fi de la seva vida i de la seva obra, que no l'indret on es produí el seu triomf final.

Poc a poc ens hem anat fent insensibles a tot quan significa ser cristià. Ens atreu celebrar aquest mes el naixement del Messies, més pel que suposa una alegria mundana que pel sentit transcendental del fet; com que d'aquí a uns 4 o 5 mesos tornarem reviure la Pasqua el Crucificat, particularment per les festes socials i lúdiques que s'organitzen al seu entorn.

Què podem contestar davant aquella vida nova nascuda –abans i ara– d'aquella tomba?

Salomó

La necessitat de l'«associacionisme»

És bo o dolent pertànyer a una o diverses associacions? Per què serveixen? Què representa formar part d'una determinada associació? Què es vol dir quan "la nostra societat pateix una manca d'entremat social"? Potser molts de nosaltres ens hem fet, en un moment o altre, alguna d'aquestes preguntes i, segurament, molts, formam part d'alguna —o algunes— associació.

El DCVB ens diu, en la seva acceptació primera, que una associació és una "col·lectivitat de persones unides per una finalitat comuna". La GEC, especifica que és la "unió de diverses persones amb un vincle jurídic per a un fi comú [...] Les associacions són grups que existeixen per assolir uns propòsits específics, segons un sistema explícit de normes que determinen clarament la conducta de cada individu". I afegeix: "Sociològicament l'associació és una de les formes cabdals de l'estructuració dels grups humans". Existeix la llibertat d'associació reconeguda en l'article 32 de la Constitució espanyola que n'exclou expressament aquelles que perseguen finalitats o utilitzen mitjans tipificats com a delictes i prohibeix les secretes i les de caràcter paramilitar. Pot ser la unió de diverses persones, vinculades jurídicament, per a l'obtenció d'un fi no lucratiu, la qual cosa no vol dir que no pugui ser assolit un fi econòmic, sinó que les persones associades no poden

obtenir un guany proporcional a quotes o participacions preestablertes. Els membres d'una associació tenen uns drets i uns deures, fixats pels estatuts de cada associació, i que poden ser legalment exigits. Les associacions són governades, normalment, per una assemblea de socis, una junta directiva i un president, les facultats dels quals són fixades per la llei i pels estatuts socials.

Moltes vegades hem sentit a parlar del "teixit social", referit a la capacitat que té una col·lectivitat d'associar-se, d'organitzar-se, amb la finalitat de representar una veu —al marge dels partits polítics— que defensí els interessos específics del grup emmarcats en els objectius d'aquesta associació. No és el mateix donar una opinió sobre qualsevol afer en representació d'un col·lectiu organitzat, és a dir, d'una associació, o fer-ho a títol individual, encara que aquesta opinió fos compartida per un grup ampli de persones. És important pertànyer a aquelles associacions les actuacions de les quals pot incidir en la nostra vida quotidiana; és positiu i saludable manifestar la nostra opinió en un fòrum —que no és altra cosa que una reunió pública per a discutir assumptes d'interès social, cultural, etc., en la qual els assistents intervenen en la discussió—, ja que implica un debat, un intercanvi d'idees, i poder arribar a un consens i a acords.

Històricament, se'ns ha dit que nosal-

tres érem un poble d'individualitats, que se'ns fa difícil treballar en grup; i si repassam alguns fets de la nostra història potser sembli que és així. Però si feis una ullada a les associacions que hi ha a Montuïri, per exemple, veureu que qualsevol persona podria formar part d'una o altra associació i fer-hi un paper actiu segons els objectius de cada associació; és curiós observar, també, el més de mil associacions que existeixen —de diferent índole— a les illes Balears, que representen un fòrum de debat impressionant i una plataforma reivindicativa del moviment social de les Illes. Tal vegada el que ens manca és creure-hi un poc més, en la força i la representativitat d'una associació; una associació els socis de la qual no s'hi sentin representats o no hi participin —tant en els drets com en els deures— és una associació inactiva, supèrflua, purament decorativa, que l'únic que fa és engreixar la llista d'associacions, però res més. És per això que s'han de sentir totes les veus, ningú no a de témer les opinions, per molt divergents que siguin, en el si d'una associació; el que és necessari és que s'arribi al consens i als acords.

Una associació que faci dependre la seva existència —ja sigui econòmicament, ja sigui per determinades ideologies, etc.— a una institució, difícilment podrà acceptar els debats oberts i les crítiques: haurà de ser una associació temuda, no respectada, pels socis. I una associació ha d'esdevenir una porta oberta: al respecte i a la fermesa en la defensa de tots els drets dels associats, sense tenir les mans lligades ni la llengua mig tallada. Moltes de vegades és complicat ser un soci, però hauria d'esdevenir una bella aventura, com totes aquelles que conformen la recerca d'una embosta de felicitat.

Felip Munar i Munar

ADROGUERIA I ELECTRODOMÈSTICS
DE PLAÇA
 Telf. 971 64 62 50 • MONTUÏRI

Comprant a la vila feim poble

Imatge i pensament

Escales montuïreres

Darrera el campanar

St. Bartomeu- De la Penya

Palma- Sant Martí

Carreró de Son Rafael Mas

Escales: Sèrie d'esglaons des d'un nivell a un altre que permet de pujar o davallar caminant de l'un a l'altre. Si amb aquesta definició a la mà, observem el plànol de Montuïri en trobarem quatre, d'escales: la reina, de darrera el campanar; la funcional, uneix els carrers Sant Bartomeu i de la Penya; la renovada, del carrer de Palma al de Sant Martí; la vella, entre la plaça del mateix nom i el carrer Major.

Feia temps que tenia pensat aquest tema i casualment he coincidit amb la premsa diària, la qual també l'ha tocat últimament. Ho he llegit a *Diario de Mallorca* i *El Mundo*. M'ha anat bé perquè n'he pogut treure unes bones idees.

El problema solucionat per les escales és el pas d'un nivell a un altre, és la seva manera típica de superar la força de la gravetat. Aquesta força si bé ens manté dempeus, no ens deixa ingràvids com bombolles de sabó o astronautes a la nau espacial, també ens manté ancorats en terra.

Per altra banda, l'escala transforma la distància vertical en un pla inclinat descompost en escalons de la mida d'una passa. Els alpinistes també ho fan. Tirar pel dret cap al cim de l'Everest és feina perduda. Trobar la convenient ziga-zaga és la saviesa del veterà. Si els xinesos, després d'acabar la Gran Muralla, hi haguessin construït una escala, avui el capcurucull de la muntanya més famosa del món seria excursió de Tercera Edat. Sempre s'hi exagera una mica.

Idò, mirau: aquesta amiga de l'home, l'escala, està en perill. És precisament

d'aquest problema que ha tractat la premsa diària en els darrers exemplars del mes d'octubre. L'arquitecte Oscar Tusquets revaloritza l'escala com element arquitectònic en una exposició a Barcelona. El Sr. Tusquets es refereix a escales de valor artístic-arquitectònic i a l'exposició en mostra 13 tipologies: de tram recte, la que sorgeix del mur, la de diversos trams, la de traç corb, l'imperial, etc. I sobre aquestes escales el professional es lamenta: "Les escales estan en procés d'extinció perquè, avui en dia, s'han convertit en un espai de servei, purament funcional, aïllat i quasi estandaritzat". Que no ens passi això amb les escales montuïreres, ni en les públiques esmentades abans, ni amb les privades,

les de casa.

Superar la gravetat no és fàcil; reduir la verticalitat tampoc ho és. Solució còmoda: l'escala mecànica, l'ascensor, el muntacàrregues. Solució senequista: "Per partes pervenietur ad totum", per les parts s'arriba al tot. D'escaló en escaló fins al terrat. No prenguem tot el que ens vengui en gana, sinó només el que cap en nosaltres. Si no podem pujar els graons de dos en dos, pugem-los d'un en un. Aprofitem els replans i, si no n'hi ha, facem-nos-en un de qualsevol escaló.

El treballenguua consisteix en llegir de pressa la frase que ara ve: "A pi xic escala no cal; si cal du-la-hi". Te n'has sortit? Idò repeteix, home!

Josep Oliver i Verd

Restaurant Ca's Carboner

(DIMARTS TANCAT)

REFRESCS DE NOCES, COMUNIONS, BAPTISMES...

Ctra. Manacor, km. 28 • Tlfs. 971 64 65 04 - 971 64 40 66
07230 MONTUÏRI

GLOSA

De pessetes a euros

Sa dona m'estima molt
si duc plena sa bosseta;
si un dia la troba neta
és fàcil que no m'escolt.

Quan vaig anar a cobrar
sa meva pensioneta
no me daren cap pesseta...,
molt malament m'anirà.

Jo amb euros no sé comptar
i m'hauré d'espavilar
perquè en anar a comprar
es qui m'haurà de cobrar
no em faci sa bossa neta.

Tòfol Massanet

← L'antic rector de Montuïri i poeta compositor de la lletra de l'himne de Montuïri, Pere Orpí i Ferrer, el 25 de novembre passat abans de la seva estrena va pronunciar unes paraules d'agraïment i de justificació de dita lletra i també fou capdavanter en cantar-lo

Cavalcada dels Reis, 2002

La pròxima cavalcada del Reis aquesta vagada es prepara amb temps, perquè se li vol donar una nova empena com també que molta més gent pugui gaudir del seu pas.

Naturalment serà el dia abans del Reis, el 5 de gener, i estarà organitzada pel grup d'Esplai i pels "Quintos, 83" amb algunes innovacions respecte d'anys anteriors. Està previst que la sortida sia de s'Hostal a les 18'30 hores i el passacarrers seguirà el següent itinerari: Des de s'Hostal anirà cap a Ca na Magdalena i d'allà continuarà al llarg de tot el carrer de Palma, seguirà pel d'Emili Pou i es dirigirà cap a l'Avinguda d'Es Dau. La travessarà quasi tota, fins el carrer Costa i Llobera per anar a agafar el de Sant Antoni i passant per la plaça de Ses Tres Creus continuarà pel del Molinar, i en haver-lo corregut tot agafarà el de Sant Catalina. Tomàs i pel Carrer del Garrover anirà cap al del Pujol i per aquest carrer s'arribarà a Plaça. Es preveu que s'hi arribi a les 19'30h. Tot seguit es participarà a la celebració de l'església per als nins i nines i allà donaran la benvinguda als Reis Màgics.

En sortir de l'església, a Plaça, aproximadament a les 20'30h es farà l'entrega personal de regals als nins i nines que hi siguin presents. A bé, els pares que desitgin que els seus fills els rebin a ca seva, se'ls entregaran als respectius domicilis.

Per altra part, convé tenir present que les famílies o donants hauran d'haver depositat el respectiu obsequi el mateix dia 5 de gener als baixos de l'Ajuntament, dins aquest horari: de les 9 a les 13h i de les 14 a les 17h.

Josep Mas Tugores

Levi's

DIESEL

Avirex

Lee

MANS

L'Almoina, 30 · Tlf. 971 16 84 56

▼

Porreres

▼

AVA

CAT

ART

ESPECIAL DEPORTIVO

adidas

Seguridad y Limpiezas, S.A.

Gremio de Albañiles, 14

Tlfs. 29 50 92 - 29 50 66 - 20 63 11

Pol. Son Castelló 07009 Palma de Mallorca

S'ha dit que... PER MONTUÏRI

A causa de la pluja i vent de dia 10 d'aquest novembre passat, la majoria de llars del poble va estar un dia sense llum eclèctica i un considerable nombre de veïns n'estigueren dos. És una llàstima que GESA no millori el servei!

Aquest temporal d'aigua i vent la nit del dissabte dia 10 va causar moltes destrosses. En Es Dau va tomar tots els arbres joves, un dels arbres anant al cementiri, també caigué, un altre es va rompre, devora el bar dels Creuers també caigueren un parell d'arbres i pel camp i garrigues fou gros. Tanta sort que no hi hagué desgràcies personals!

Després d'haver pagat les contribucions, a la darrera d'octubre passat, la gent, queixosa, deia que el rebut del fons havia pujat un tant per cent elevat. Esperem que així millori el servei!

Els qui passen pel carrer Batle Gaspar Oliver poden veure (si hores d'ara no l'han llevada) una gran pintada a una paret de marès. Encara que no digui coses ofensives, convendria que l'Ajuntament les fes esborrar, ja que en res afavoreix el poble, més bé el desacreditat.

S'han sentit alabances a la portada del programa de Sa Fira. El troben curiós i adient.

Damunt els diaris va sortir la notícia

que en el terme de Montuïri el vent va tirar a terra 300 arbres. Sembla una xifra exigua, sobretot després que el propietari d'una finca assegurava que sols a la seva propietat ja passava d'aquest nombre, els que li havia tomat el vent. Es veu que no ho havien comprovat.

Els homes d'edat comentaven que el torrent de Pina no duia tanta d'aigua feia molts d'anys. Tanta sort que estava net!

La bona notícia d'aquestes passades tempestes ha estat que les cisternes s'han omplert d'aigua. No tot ha estat dolent.

Després que el grup de teatre de Sant Joan representàs a la Sala Mariana les dues obres teatrals, gent d'edat recordava i comentava aquells anys de joventut, de més de mig segle enrere, en què eren els mateixos montuïrers amb gent del poble els qui escenificaven setmana sí i setmana no, unes entretingudes vetllades escèniques. Aquestes sí, que despertaven l'interès de la gent!

És significatiu el gran moviment de camions allà on abans era la fàbrica de ciment de Can Rua. Qualcú encara espera veure prest acabades les tan enyorades vivendes socials!

La il·luminació nadalenca pels vol-

FIRA DE SAPERDIU

tants de plaça ja es va estrenar amb motiu de Sa Fira. I fou comentada favorablement.

Les inauguracions de la reforma i nou emplaçament del Pou del Rei i de la Creu de Son Rafel Mas per la fira, també varen complaure i foren alabades.

Qualcú d'edat que va anar a la "festa del Pare Martorell", digué: "Hi he anat perquè a lo millor en sa meua vida no podré anar a una altra igual". I possiblement tindrà raó!

Es veu que la gent està poc motivada pels actes culturals en sí. Els visitants durant la jornada de portes obertes del Museu de Son Fornés (l'1 de desembre) es pogueren comptar amb els dits de les mans... i encara en sobraven!

En Xerrim

SA FIRA D'ENGUANY

La d'enguany, dies 1 i 2 de desembre fou semblant a les d'anys anteriors, si bé cal esmentar que es va tornar instal·lar el mercat medieval en Es Molinar, es va inaugurar la restauració del Pou del Rei (dia 1), i també la de la Creu de Son Rafel Mas, ja col·locada en el seu nou emplaçament (dia 2). No mancaren la torrada popular, les diferents mostres industrials, de cans i de bestiar i, com no, la de la perdiu, aquesta guanyada per Miquel Llaneres de Montuïri. I ja l'horabaixa es feren presents a plaça els gegants Jaume II i Esclaramonda de Foix acompanyats del Joc de Ministrils del Consell de Mallorca. D'entre les autoritats autonòmiques que vengueren es deixaren veure el President Antich, el Vicepresident Sampedro i altres.

Restaurant

Es Molí d'en Perons

Tlf. 971 64 60 99 • Carrer Molinar, 51 • Montuïri

El poble de Montuïri se sentí enlairat per la investidura del P. Martorell com a *Doctor Honoris Causa* de la Universitat

La processó claustral es dirigeix a l'església

Arribada a l'Altar Major del protagonista

A l'esquerra, moment en què el Rector de la Universitat col·loca el birret al doctorant.

A la dreta, autoritats acadèmiques, polítiques i religioses presidiren l'acte

El P. Martorell amb els atributs, ja investit

Els claustrals, a la dreta, les autoritats, a l'esquerra, i al fons, el públic assistent

Les més rellevants personalitats del món social, polític, educatiu, eclesiàstic i cultural de l'illa foren presents a l'acte d'investidura

La nostra església parroquial fou el passat 25 de novembre el marc adequat per a la solemne investidura del pare Antoni Martorell Miralles com a doctor honoris causa de la Universitat de les Illes Balears. Un acte que s'obrí amb l'entrada al temple de la processó acadèmica formada pels bidells, portadors dels símbols de l'antiga universitat balear, les autoritats convidades, encapçalades pel president Antich, el bisbe de Mallorca, Teodor Úbeda i el claustre de professors de la UIB; tots ells acompanyats per la *Trumpet Voluntary*, interpretada pel conjunt de metalls de la Universitat.

Després que el rector de la UIB, Llorenç Huguet hagués encetat l'acte, la secretària general procedí a la lectura del nomenament. Tot seguit el padrí, Pius Tur, féu la defensa del seu apadrinat lloant-lo com autor polifacètic particularment per la seva saviesa en música religiosa i profana i les seves composicions, les quals s'interpreten a molts d'indrets del món.

La Coral Universitària dirigida per Joan Company va interpretar el *Veni Creator* just abans de la investidura, en el transcurs de la qual el rector Huguet li entregà els diferents símbols que el constitueixen com a doctor: el birret, que corona els seus estudis i mereixements; els guants blancs, que simbolitzen la puresa; l'anell i la medalla, en senyal dels seus privilegis, i el títol que el guardona com a doctor honoris causa.

Entre altres autoritats acadèmiques, reli-

El matí del mateix dia de la investidura el P. Martorell plantà una alzina al campus universitari en presència del rector, el batle de Montuïri i altres

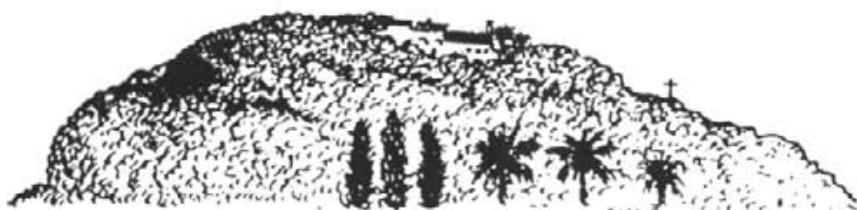
gioses i polítiques cal esmentar el ministre provincial del TOR, pare Bernat Nebot, la presidenta del Consell, Mª A^a Munar, el Vicepresident del Govern, Pere Sampol, el Conseller d'Educació i Cultura, Damià Pons, el batle de Montuïri, Gabriel Matas, bona part del consistori local i altres destacades personalitats regionals.

Hem de dir que el matí del mateix dia com a acte previ a la investidura el P. Martorell va sembrar una alzina en els jardins del campus, "arbre molt nostre, resistent i lluitador que simbolitza la lluita de l'home contra les adversitats, ja que resistir és la meua consigna de la vida", digué el nou doctor en aquell acte.

A la lliçó magistral que pronuncià amb motiu del seu nomenament va posar de relleu l'estimació per la nostra illa, féu referència a la música popular, a les danses

primitives, com les dels cossiers, el ball de bot... i afegí que la cultura popular "s'ha de conèixer, protegir i apuntalar..." Sortí en defensa dels especuladors de la nostra terra, si bé al final es mostrà optimista i esperançat, afirmant que "el món és bell perquè és meravellós i divers i hem de poder subsistir en l'àmplia constel·lació de pobles que el formam".

Restaurant PUIG DE SANT MIQUEL

**Cuina mallorquina
Forn de llenya**

Ctra. de Manacor, km. 31 • Tlf. 64 63 14 • Montuïri

Ortopèdia MANACOR

**Àngel
Ascaso
García**

**TÈCNIC
ORTOPÈDIC**

Plaça Rector Rubí, 3
Tlf. 971 552 614
Fax 971 462036
07500 Manacor

La festa de Santa Cecília fou molt participada

S'estrenà la lletra de l'himne de Montuïri i es reté homenatge als cantaires i ex-sibil·les de més de 50 anys

Una vegada més Montuïri va posar de relleu la seva categoria musical, aquesta vegada mitjançant les diferents manifestacions i actes que es varen celebrar amb motiu de la festa de Santa Cecília, patrona dels músics. No debades el nostre poble es distingeix per l'adhesió i cultura d'aquest art, i en són exemple patent els cossiers, la banda de música, la coral "Mont-Lliri" i tot aquest seguit de nins i nines, i joves i persones majors que es preparen per poder interpretar en un futur diferents composicions musicals i folklòriques. Com també hi podríem ajuntar els pares i mares que amb el seu constant esforç i sacrifici fan que llurs fills pugin rebre l'educació musical escacient i el professorat que imparteix les classes.

A tot això s'hi ha d'afegir enguany l'estrena de l'himne de Montuïri compost per Pere Orpí. Fou un esdeveniment que tindrà la consideració que es mereix. Així podem assegurar que la data del 25 de novembre de 2001 esdevindrà un dia transcendental, en aquest ordre, dins el futur del nostre poble.

Com també cal deixar constància de l'homenatge que en aquesta ocasió es va retre, a més de l'autor de la lletra de l'himne, als cantaires veterans, com també als ex-sibil·les, uns i altres de més de 50 anys. Aquests, els qui interpretaren la sibil·la, per ordre d'antiguitat són aquests: Joan Cerdà, Miquel Cardell, Pere Bauçà,

Moment en què s'interpretava per primera vegada la lletra de l'himne de Montuïri

Cantaires i ex-sibil·les, després d'homenajats, posaren a l'escalonada davant l'església

BAR - RESTAURANT

Can Miquel

Menú diari i a la carta
Hamburgueseria i Pizzeria

(Dijous tancat)

Carrer Palma, 194

• Telf. 971 64 62 04

• Montuïri

Tomeu Mas, Josep Miralles, Pere Socias, Francesc Mas, Joan Pocoví, Baltasar Pocoví, Honorat Moll, Bartomeu Moll, Gabriel Rossinyol, Gabriel Verger i Bartomeu Pocoví.

(Tal vegada n'hi ha algun altre. De ser així, en demanem disculpes i a la vegada estariem contents que ens ho participassin per poder-ne elaborar qualche dia la merescuda ressenya i història dels qui han interpretat la sibil·la durant el segle XX).

Els actes d'enguany, organitzats pel Patronat de Música, foren: Dia 24, concert per la banda de música; dia 25, missa en honor de Sta. Cecília, concert per la coral "Mont-Lliri", estrena de l'himne de Montuïri conjuntament coral i banda, homenatge als abans descrits i dinar de companyonia a Cas Carboner.

Aquest mes foren presentats dos llibres en referència expressa a Montuïri: "Mig segle d'història: 1951-2000. Efemèrides de Montuïri en el decórrer de Bona Pau" (a l'esquerra), i "Montuïri. Passatges d'Història", (a la dreta)

La gran tempesta

La nit del 10 a l'11 del passat novembre una esgarrifosa tempesta d'aigua i vent va assolir Montuïri, el seu terme, així com tota Mallorca i altres indrets. No fou, però, sols un temporal de brusca i mal temps atmosfèric el que més cal destacar, sinó que tot això va esdevenir acompanyat de l'arrabassada de molts d'arbres i la tomada d'algunes parets de fora vila. No es pogué fer res contra els elements, si bé no es té notícia de cap desgràcia personal irreparable al nostre terme; sí, però, a altres indrets. Una gran calabruixada al migdia de dia 16 va acabar de rematar una enutjosa setmana. (De tot aquest temporal el lector en trobarà més informació a les pàgines de fora vila)

Vetllada de teatre

Dia 17 a la Sala Mariana el grup "Biaixos i Capgirons" de Sant Joan va presentar les obres teatrals "Fotuts i contents" i "Si això és pau que no vengui sa guerra". La sala no es va omplir, però va complaure els assistents.

Presentació del llibre

Mig segle d'història: 1951-2000

A l'Ajuntament, dia 28 de novembre fou presentat el tercer volum de la col·lecció "Quaderns montuïrers": "Mig segle d'història: 1951-2000. Efemèrides de Montuïri en el decórrer de Bona Pau", d'Onofre Arbona. En feren la presentació Mn. Bernat Martorell i el rector actual, Miquel Mascaró.

Presentació del llibre *Montuïri:*

Passatges d'Història

Dos dies després, el 30, també a l'Ajuntament, es presentava un altre llibre: "Montuïri: Passatges d'Història" del qual n'és autora Catalina Verger. La presentació anà a càrrec dels nostres redactors Josep Oliver i Felip Munar.

Tercera Edat

L'Associació de Gent Gran dia 9 de novembre va realitzar una excursió molt entretinguda. Visitaren Maria de la Salut, Sa Pobla, Cala Sant Vicenç i Port de Pollença.

L'Associació de Persones Majors també en féu una altra, dia 21. En aquesta ocasió visitaren Pollença, Formentor, Lluc (on dinaren) Sa Calobra i retornaren per Sóller. Una i altra són mostra dels desitjos de passejar dels jubilats.

AMPA MONTUÏRI INFORMA DE SA TORRADA

Dia 9 de de Desembre a les 13'30h a les Escoles

ORGANITZA: AMPA

Ajuntament de Montuïri
Col·legi Públic Joan Mas i Verd

VENDA DE TIQUETS: Ajuntament
Secretaria Escola
Estanc

**FABRICACIÓ
DE
BALUSTRADA I
BIGUES DE TAUOLÓ
IMITACIÓ FUSTA**

**Servei de transport
propí per a tota l'illa**

MAGATZEM I OFICINA:

Ctra. Manacor, Km. 28,5
07230 Montuïri (Mallorca)

Tels. magatzem: 971 64 67 44 • 971 64 60 95
Tel. particular: 971 64 61 73

Gabriel Vich Mas "Barber Rua"

El seu ofici de tota la vida ha estat el de barber

De nin s'havia de posar damunt un caixonet per ensabonar la cara dels homes

Parlar amb ell és retornar al passat, viure altra volta amb la imaginació anys llunyans de joventut i il·lusió, fet característic en les persones majors. És tornar a uns temps durs de penes i alegries, de decepcions i falta de llibertat dins la monotonia dels dies. L'horitzó de futur que ens descriu el nostre entrevistat és d'un gris obscur. El que ens conta en Biel, els anys ho han anat esvaint. Li agrada treure a llum l'època dels seus anys joves amb l'ambient de llavors, tan distint del d'avui. Té una vena sentimental que surt a llum per poc que s'allargui la conversa.

En Gabriel Vich Mas és així, a més de ser una persona respectuosa que evita qualsevol frase que pugui ofendre. Mida les seves respostes rigorosament. Era barber i es jubilà als 65 anys. Ha servit al públic durant molts d'anys, arreplegant durant la seva comesa una important collita d'amics.

Evocant anys llunyans se li destria un cert aire nostàlgic.

Va néixer el 29 de desembre de 1920. Foren cinc germans: Bartomeu, Isabel, Joana, Baltasar i Gabriel. Es casà amb Margalida Gomila Cerdà el 3 de febrer de 1944. Tenen dues filles casades, tres néts i una neta. Bé, dirà algú, ja tenim la seva filiació. Sí, però aquestes dades són molt fredes. Rascarem un poc més endins.

– On aprengueres les teves primeres lletres, Biel?

– Com era habitual, llavors –ens diu–, a Ca ses Monges fins als 7 anys, amb Sor Basília i Sor Margalida. Després amb el mestre Miquel Martínez, damunt el celler de Can Ferrando. Durant aquest temps succeí una gran desgràcia: un fill d'aquest mestre morí negat dins el pou d'un corral del celler. Tots quedàrem commocionats. Després vaig assistir a classe amb el

mestre Sebastià Perelló en el mateix local. Vaig anar a escola uns tres anys.

– Sempre t'hem conegut com a barber. Has tengut altre ofici?

– Sempre he estat barber; és la meua professió. A vegades amb el meu pare, que també ho era i m'ensenyà l'ofici, sortia a jornal a podar. Has de tenir en compte que et parl dels anys que van del 1936 al 1950, quan en el poble hi havia set o vuit barberies. Havíem de fer el cap viu.

– Podries fer-nos un retrat d'aquells anys dels quals estam parlant? Com era la gent?

En Biel fa la mitja d'una manera quasi imperceptible.

– Com era la gent? –diu repetint l'interrogant. Jo t'ho diré –continua–, bastant rústica. Dúiem la roba molt apedaçada, molts anaven amb varques o unes esparidenyes catalanes de noranta cèntims. Però res, això; no anàvem massa sobrats de cultura, al poble. Tampoc anàvem molt al cafè, no hi havia doblers. Alguna vegada compràvem cinc o deu cèntims de galetes d'Inca. Aquestes galetes també les solíem comprar anant a Palma amb el tren, a l'estació de Santa Maria.

– Tu provens d'una família de barbers; ens equivocam?

– És així. El meu padrí era barber i també el meu pare, de qui jo vaig aprendre l'ofici. De nin em posava damunt un caixonet i ensabonava la cara als homes.

– Hem sentit parlar d'una pessa rodona en forma d'ou que empraven un temps els barbers...

– Ah, sí! Això era en temps del meu padrí o abans. Resulta que un temps els homes estaven més magres. Mira les fotos antigues i ho comprovaràs. A més, no es cuidaven la dentadura i els mancaven queixals. En conseqüència tenien la cara molt buida. El barber tenia una espècie d'ou de fusta amb una part un poc plana. Quan havia d'afaitar-ne algun d'aquests, li feia posar l'ou dins la boca i d'aquesta manera la cara quedava més plena; així el barber tenia més bon treballar. Quan havia acabat es donava l'ou al següent.

Cafè SAMPOL
ANTÒNIA VIDAL SAMPOL

I-luminació decorativa
Làmpades intempèrie
Pantalles
"Appliques"
Regals
Articles decoració

Carrer Missió, 14 (Travessia Oms) Tlf. 72 67 78
Palma de Mallorca

Entrevistat i entrevistador no poden evitar riure obertament.

– Avui ens fa gràcia, però la gent de llavors, que havia de lluitar per sobreviure, no devia tenir tantes rialles. El teu pare va sagnar algú per ordre del metge?

– Et refereixes segurament a un trau que es feia amb el raó a un braç o a una cama perquè sortís sang. Que jo sàpiga, no. Però et puc informar d'altres detalls. Per exemple: anys enrere, abans del meu pare, els barbers ensabonaven amb les mans la cara del qui havien d'afaitar, amb sabó fluix, dins una espècie de palangana que s'acoblava al coll.

– Els de més edat t'hem vist practicar l'ofici dins uns quants locals del poble. Pots explicar el motiu?

– Des de nin treballava devora el meu pare, al carrer Major, a una casa que estàvem, de l'amo en Pere "Frare". Em vaig casar i com és natural també em vaig independitzar, passant a treballar al cafè de Cas Confter, el qual el duia en Bernat "Galiana". El meu pare es jubilà i vaig tornar passar a ca nostra. Anys més endavant el propietari em demanà que sortís perquè havia de menester la casa. Vaig

sortir tot d'una que vaig poder, molt prest i vaig passar al carrer de Palma. Quan entregava la clau a l'amo en Pere, el propietari, les llàgrimes li queien. Eren molts d'anys de tractar-nos mútuament bé. No ens donaren ni demanàrem cap indemnització; els dos estàvem satisfets un de l'altre. Et podria contar bastants anècdotes dels temps passats.

– Conta, conta; som tot orelles.

– Als principis dels anys trenta, a vegades estant algun diumenge horabaixa amb l'al·lota dins el cinema venien a cercar-me per afaitar-se. Era algun missatge que el matí no havia pogut abandonar la possessió on estava llogat. L'afaitava. Llavors afaitàvem fins el diumenge al migdia. És més, els dissabtes a la sortida del cinema del vespre, passades les dotze d'hora solar, venia algun grup a arreglar-se. Això era corrent. A vegades eren més de les dues quan anava a dormir. Llavors s'estava més en el temps que no ara... i encara no ho he dit tot.

– Ara m'intrigues.

– Només és una anècdota curiosa: L'amo en Biel "Badia" vivia a Palma i quan havia de venir a Montuïri escrivia una carta a mon pare per dir-li que tal dia

a tal hora seria a Montuïri perquè l'afaitàs.

– Molt interessant. És un detall signficatiu que descobreix el mode de ser d'aquell temps. Així eren llavors. Però aquest era molt previsor.

– Sí, però no sempre hi havia la nota simpàtica i agradable. A vegades topaves el fet dramàtic –ens diu.

El miram de prim compte. S'ha posat seriós

– Et refereixes a algun cas determinat?

– Sí –contesta–; durant el Moviment o immediatament després vingué a la barberia una persona i em demanà si podia anar a afaitar dos homes a una possessió determinada. Vaig dir que sí. Hi vaig anar i els vaig afaitar. Eren dos homes externs que no havia vist mai. Posteriorment els vaig afaitar i tallar els cabells durant mesos, no me'n record. Temps després vaig arribar a saber que eren dues persones de Palma que s'havien refugiat a aquella possessió de Montuïri perquè no eren addictes al Moviment i temien que els detinguessin. Una altra vegada... –es retura dubtant.

(Continua a la pàgina següent)

BANCA MARCH

Desitja a tots els montuïrers unes bones festes de Nadal, Cap d'Any i un venturós 2002

(Ve de la pàgina anterior)

Alçam el cap de damunt les quartilles.

– Dignes, Biel.

– Això era dins el Moviment. Vingueren a la barberia i digueren al meu pare que jo anàs a la casa de Son Moià a on hi havia la Falange, per tallar els cabells a dues dones. Jo tenia uns quinze o setze anys. No hi vaig anar. El meu pare, indignat, es negà rotundament. Jo estava tot retgirat.

Sobren els comentaris i preguntam:

– Feres el servei militar?

– Sí. A principis de 1939 em cridaren a files. A últims de març, ja en el quarter, ens donaren un altre avís: que estiguéssim preparats per embarcar. El vaixell que ens havia de traslladar era el "Marqués de Comillas". Jo tenia la male-

ta preparada. De cop ve una ordre en contra: Havia acabat la guerra.

– Del temps de la teva joventut, què és el que més enyores?

– Dues coses: el cinema mut i el gran i animat passeig dels diumenges al vespre per la plaça i el carrer Major. Han d'haver viscut aquells anys per saber què significaven per a nosaltres. Encara érem al·lòs que entràvem dins l'etapa de la joventut. Si feia mal temps ens passejàvem amb paraigües.

– Quines han estat les teves aficions?

– Llavors i ara sempre m'ha agradat la música, el ball, el billar i viatjar. Si sabessis... –es posa a riure. En certa ocasió érem quatre o cinc joves i un vespre apeu, amb en Jaume "Gelater", traginà-

rem el seu fonògraf i els discs per fer un ball damunt una era devers Son Boivàs.

– Fóreu uns privilegiats. En aquell temps no hi havia molts d'aparells d'aquest tipus. Quina classe de música és la que t'agrada?

– Les melodies, com les de la pel·lícula "Sombrero de copa"; les composicions d'en Frank Sinatra, els tangos de Carlos Gardel...

– Et preocupa tornar vell?

– Sí, perquè és un nou estat dins la vida que no conec.

– Quins amics recordes amb més enyorança i que ja no hi són?

– En Miquel "Pierres", en Toni de sa Costa, en Biel "Serral"...

– La qualitat que més has apreciat al llarg de la vida amb les persones que has tractat?

– Sens dubte l'amistat i la sinceritat.

– Enyores el passat?

– Sí, perquè era jove i fruïa de l'amistat d'uns amics que ja no hi són i sempre he enyorat, com ja he dit.

– Com qualificaries els anys quaranta de la post guerra civil?

– Durs i dificultosos. Per a alguns, miserables. Adquirir un pa era molt difícil. El meu pare comprà un molinet de mà per fer farina, perquè les farineres no molien sempre.

– Què és el que més t'agrada del poble?

– L'esperit de festa que té tothom el dia de Sant Bartomeu.

– El que menys?

– Els embussos que hi ha al carrer de Palma. Circular per aquest carrer a peu és delicat i amb cotxe, problemàtic.

Són temps llunyans els que ens ha fet recordar en Biel. Les velles i melodioses peces musicals de la seva joventut semblen enrevoltar-nos quan ell descriu uns anys, els quals els de la seva edat evocuen amb enyorança. La melodiosa música dels anys que van del 1930 al 1950 es mescla amb la duresa i privacions d'aquells temps, atenuant les dificultats. Els moments feliços anaven a vegades de la mà amb altres de por i d'incertesa dins un clima bucòlic i uns dies repetitius i sense esperança d'un futur millor. Són temps per recordar, i el recordar és, en certa manera, tornar-ho viure.

Miquel Martorell Arbona

Hotel Rural Es Figuerol Nou Es Pati de Montuïri

Restaurant

Diligent servei

Amb totes les comoditats

Acurada atenció al client

Servei de noces i banquets

Ctra. Montuïri - Sant Joan, Km. 0'7 • Tel.: 64 67 64 • Montuïri

Pintures Estucs i esponjats

Cristian Bosch Veny

07680 Porto Cristo • Tlf: 971 82 10 78 • Mòbil: 652 08 78 03

L'Any 2001: Any Europeu de les Llengües

El Consell d'Europa i la Unió Europea han unit esforços per organitzar conjuntament l'Any Europeu de les Llengües 2001. La iniciativa es fonamenta en dos eixos bàsics:

En primer lloc, la idea que, avui com ahir, la diversitat lingüística és un element clau del patrimoni europeu i de la humanitat, i que ha de continuar essent-ho en el futur; per això, l'Any Europeu de les Llengües (l'AEL) inclou totes les llengües d'Europa –com a part fonamental de l'herència cultural europea– i totes les llengües parlades arreu del món.

En segon lloc, la idea que mai no és tard per aprendre un nou idioma, i que tothom ha de tenir l'oportunitat de fer-ho, ja que el coneixement de llengües suposa un bagatge i enriquiment personal que proporciona beneficis econòmics i culturals a qui el posseeix i que, a més, contribueix a fomentar la tolerància entre persones d'orígens diferents. Entendre la llengua dels altres permet apreciar millor la personal i la seva cultura.

Les Illes Balears: punt de contacte de llengües

Els experts assenyalen que les situacions de contacte lingüístic, més que ser l'excepció, seran la norma en les societats del futur. Ara bé, aquest fenomen no és una novetat per als illencs. El desenvolupament de la indústria turística al llarg del segle xx ha convertit les Illes Balears en un lloc de confluència de gent d'orígens i de cultures diversos. Aquest fet, afegit al fenomen immigratori que ha afectat la nostra terra durant la segona meitat del segle xx, i que avui encara continua, fa de les Balears un dels indrets d'Europa on el contacte entre llengües ja fa temps que és una realitat. Tampoc no és nova la inquietud dels illencs per aprendre idiomes, de manera que són molts els nostres conciutadans que parlen una o dues

llengües estrangeres, a més de la pròpia.

Malauradament, però, aquesta situació de contacte lingüístic, en molts d'aspectes, s'ha produït en detriment de la vitalitat del català, llengua pròpia de les Illes Balears d'ençà de fa més de set-cents anys. L'exclusió secular del català de la nostra llengua dels àmbits oficials i del món de l'ensenyament té, encara avui, conseqüències greus sobre la confiança dels mateixos catalanoparlants en la nostra llengua. Per aquest motiu, un dels objectius de l'Any Europeu de les Llengües és oferir als ciutadans de les

Illes Balears una percepció de la llengua catalana ajustada a la posició que, per la demografia, la producció cultural i pel dinamisme de la societat que la parla, li correspon entre les llengües d'Europa i del món.

Els reptes del futur

Si volem que la nostra societat s'articuli com una comunitat cohesionada, hem de refermar-nos en el convenciment que la nostra llengua i la nostra cultura han d'esdevenir el punt de confluència de totes les persones que viuen a les Illes Balears, independentment de la seva procedència geogràfica, lingüística o social. No podem confondre multiculturalitat amb la simple juxtaposició d'individus de cultures i llengües diferents, perquè aquesta situació desembocaria en una societat atomitzada i desestructurada, fàcilment abocada a l'esclat de conflictes socials. La suma dels elements diversos que integren una societat cohesionada dona com a resultat una riquesa molt superior a la de la simple addició d'elements inconnexos. I, d'aquesta riquesa, ens en beneficiem tots, autòctons i vinguts de fora.

L'Any Europeu de les Llengües a les Illes Balears

Des de les Illes Balears compartim plenament la filosofia de l'AEL, amb el benentès que s'ha d'evitar que, a causa de la inèrcia estatista de la Unió Europea, els efectes positius de la iniciativa només beneficiïn les llengües reconegudes com a oficials de la Unió, mentre que les altres en l'Any Europeu de les Llengües 2001 quedin al marge. Així mateix, és possible conjugar la preservació de les comunitats lingüístiques tradicionals amb l'increment del poliglòtisme dels seus ciutadans. D'altra banda, moltes de les iniciatives proposades a favor de l'aprenentatge de segones llengües són assumides des de fa temps per les institucions de les Illes Balears, i es tradueixen en activitats que es realitzen de forma permanent: oferta de cursos de català i de llengües estrangeres de l'Institut Balear d'Administració Pública; doble llicenciatura de la Universitat de les Illes Balears amb la Universitat de Sheffield; cursos d'idiomes per a desocupats i per a professionals en actiu (Objectiu 3), cofinançats pel Fons Social Europeu i el Govern de les Illes Balears; cursos d'idiomes per a desocupats del Pla FIP (Formació per a la

Integració Professional); programa EPI, de foment de l'ensenyament primerenc d'un idioma estranger (adreçat a l'alumnat d'educació infantil i del primer cicle de primària, i que també preveu la formació del professorat que participa en el programa); cursos d'anglès per al professorat tutor que participa en el programa internacional Leonardo; incorporació de l'ensenyament, oferta d'una

tercera llengua en els programes de garantia social com a assignatura complementària; intercanvis lingüístics, culturals i de formació del professorat i de l'alumnat; organització de seminaris de participació de representants de la CE per al tractament de les llengües en els processos de mobilitat, etc.

Dins l'Any Europeu de les Llengües s'organitzaran cicles de conferències; activitats didàctiques adreçades a les escoles, etc.

Catalina Verger Ferrer, autora de *Passatges d'història: segles XIII-XIX*, especifica certes notes sobre el llibre

Catalina Verger Ferrer, montuïrera, que per circumstàncies neix a Llubí, passa la seva infància i joventut a Montuïri. Encara que cursàs estudis a Ciutat, té temps per prendre part en totes les inquietuds juvenils i culturals que aleshores es desenvolupaven aquí.

Mestra d'escola, exerceix al poble, Lloret i Palma. Actualment està jubilada i, com ens dirà més endavant, ha recollit bona part de les investigacions que sobre Montuïri i tot quan l'envolta va escorcollar el seu pare, Bartomeu, per altra part, col·laborador literari en temes d'història local en els primers anys d'existència de Bona Pau. Recerques que ara la seva filla ha recopilat i ha traslladat al llibre que va presentar el passat 30 de novembre i que porta per títol Passatges d'història: segles XIII-XIX.

– Què has fet, Catalina, amb l'arxiu històric que el teu pare amb tant d'esment i dedicació va elaborar?

– Al morir mon pare, secretari de l'Ajuntament des de 1937 a 1975, i ordenant papers me ne'n don que tenia una tasca i obligació que complir; és a dir, coordinar i enllestir les recerques històriques trobades a l'arxiu municipal i a d'altres, i que havia rebut com a herència; dur-ne a terme la publicació i donar a conèixer als montuïrers una ampla visió del nostre poble al llarg del temps. D'aquesta manera no es perdran.

– Com s'arreglava el teu pare per recollir tantes dades històriques?

– Per aplegar tot aquest bagatge mon pare hi dedicava principalment les vetlades i alguns dies de festa, tot i que a més dels assumptes de l'ajuntament tenia altres quefers; era una persona molt activa i amb moltes inquietuds.

– D'on procedeixen tantes dades que ara sorgeixen en aquest llibre?

– Les dades del llibre *Passatges d'història segles XIII-XIX*, provenen de les citades investigacions, algunes publicades a Bona Pau d'una manera molt resumida.

– Com fou que et decidires a publicar-ho?

– Quan em vaig encoratjar en catalogar-ho sabia que en tenia per anys perquè a més de quaderns que contenien un índex bastant complet de llibres de l'arxiu, hi havia un grapat de notes sense classificar. Supòs que ell ho tenia per mà, però a mi em va suposar una tasca molt laborio-

sa. Primerament ordenar-ho cronològicament i després, sempre enfocant-ho cap als possibles lectors, ho vaig compondre d'una manera sistemàtica.

– Podries dir-nos breument quina és aquesta ordenació?

– El llibre comença per una introducció, la qual suposa un breu resum de la història de l'illa per poder-hi situar els nostres esdeveniments, el que ha suposat consultar una extensa bibliografia. A més consta dels següents temes: Poble, 14 apartats; política, 30 apartats; població, 19 apartats; economia, 9 apartats; església, 35 apartats; Puig de Sant Miquel, 19 apartats; possessions, 33 apartats.

– Hi figuren també il·lustracions?

– Sí. Alguns van il·lustrats amb plànols fets per l'arquitecte Biel Arbona, plasman com seria el primitiu poble i com es va anar formant; també el de la primitiva església i successives ampliacions.

– S'hi engloben altres aspectes?

– S'hi inclou també un inventari dels bens de Son Comelles i per últim la vida d'una possessió a finals del segle XIX i principis del XX a càrrec de Jaume Camps Ferrer. Ara bé recoman que no es llegeixi el llibre d'una tirada, sinó consultar l'índex i escollir el tema que més ens sedueixi.

– Respecte a la seva difusió, com la consideres?

– La difusió que pugui tenir el llibre pens que serà d'àmbit local, és un llibre montuïrer al cent per cent, encara que llegint la història de Mallorca i de més pobles de l'illa als mateixos segles ens ado-

nam que canvien poc els esdeveniments d'uns a altres. Per curiositat diré com llegint la reedició del primer tom de la història de Lluçmajor de Bartomeu Font Obrador vaig comprovar que una carta dirigida al batle del poble manant que els habitants anassin a fer obra a les murades d'Alcúdia és còpia exacta del que rebé aleshores el batle de Montuïri. Altra carta sobre no perseguir els jueus el Divendres Sant s'envià al mateix temps a Inca.

– Des del teu punt de vista, quins fets consideres els més importants?

– En quant als fets més importants que he trobat tal volta són la localització de l'església de Santa Maria o de la primitiva cort i escrivania, en la qual cosa han ajudat les recerques de Ramon Rosselló Vaquer. Ara bé com a montuïrera per a mi tot té interès.

– Què aconsellaries als qui volen endinsar-se en la història de Montuïri?

– Ja he expressat anteriorment que el llibre era montuïrer, encara que he inclòs bastants actes després d'un breu resum, amb la finalitat que els interessats puguin situar-se en el temps en què es desenvoluparen els fets, assaborir l'esperit de l'entorn i la riquesa i solera del mallorquí emprat. Tal volta això sigui interessant per als estudiosos i serveixi per obrir camins als joves que comencen els estudis d'història i a la vegada despertar curolles que ajudin a completar la nostra.

– Penses continuar amb aquestes publicacions?

– No pens fer altre llibre tant complet encara que sense pretensions, perquè fa falta molta informació. Ara bé, tant m'agrada la investigació que no descarto fer petites publicacions de temes montuïrers.

– Vols dir qualche cosa més?

– Per acabar desig que els futurs lectors gaudeixin de la seva lectura tant com jo he gaudit d'escriure'l, fet que m'ha proporcionat moments molt engrescadors i gratificants.

I nosaltres, des d'aquí, a més de felicitar-la per aquesta rellevant publicació, li desitjam tant d'èxit com aspira la seva autora.

O. Arbona

Quaderns montuïrers - 3**Mig segle d'història: 1951-2000,
una bella excusa per a continuar**

Ja preparant els motors per a la celebració del cinquantenari del naixement de **Bona Pau**, Onofre Arbona, ens congratula amb una separata -els **Quaderns de Montuïri, 3-** per tal de recordar alguns dels esdeveniments que conformen la història del nostre poble; uns records que ens duen molts de sentiments, moltes vivències i experiències. No hi són tots, és evident, però sí que hi ha pinzellades esporgades d'aquí i d'allà: només un petit tast per fer una ullada al passat que ens ha portat al present que som avui: és una satisfacció contemplar les fotografies d'alguns esdeveniments, el professor Joan Miralles, amb un manat de cabells damunt la closea; Andreu Crespi, primer amb una bona barba negra i llavors més blanquinoso; Melcior Matas i Jerònia Juan, vertaderes institucions a l'Escola Pública de Montuïri; etc.

El títol de la publicació pot tenir dues interpretacions que, tanmateix, ambdues

són ben vàlides: mig segle d'història de **Bona Pau**, una bona fita per commemorar, per considerar els esforços i el treball necessaris per dur endavant una publicació periòdica; però també mig segle d'història de Montuïri: ningú no podrà escriure la història d'aquest darrer segle sense tenir ben en compte el que hi ha a **Bona Pau**. I això és ben positiu.

Mig segle d'història és més de mitja vida. I una vida està farcida d'alegries, de goig, d'esperances i d'il·lusions; però també d'angoixes, desgràcies, penes. Tot repassant aquest *Mig segle d'història: 1951-2000*, hi he trobat un poquet de tot això, una mica de tot, fet aquest confirmat amb l'acceptació que sempre ha tingut **Bona Pau**. Esperem poder reviure vint-i-cinc anys més, no perquè només hagi de durar aquests anys, sinó perquè tal vegada en aquesta data encara ho podrem celebrar nosaltres, també.

Felip Munar i Munar

GLOSA**Agraïment a n'Andreu**

N'Andreu Gelabert Garí
va néixer a dins Lièrn,
tant a l'estiu com l'hivern
molt li agrada anar-hi.

No és estrany que li agradi
si hi va viure la infantesa,
també hi viurà la vellesa,
l'horabaixa o el matí.

I és que Lièrn està bé,
té arbres de moltes classes:
pins, oliveres i mates,
alzines, figueres també,
estepes altes i baixes,
per fer blat un sementer.

La dona amb qui es va casar,
n'Aina Maria Vidal,
sempre li acompanyarà,
perquè li agrada igual.

En Felip demana auxili,
ara per estudiar,
però quan es casarà
també hi durà sa famíli',
molts d'anys hi puguin anar.

Antònia Adrover

GOMILA & GARCIA S.L.

PRESTADORES DE SERVICIOS PROFESIONALES

**ORGANIZADOS PARA LA NUEVA ECONOMIA
DEL SIGLO XXI**

Joana Aina Arbona Ginard, montuïrera d'arrel

Des del passat abril és jutgessa de primera instància i instrucció de Manacor

Na Joana Aina Arbona Ginard va néixer a Montuïri ara fa 30 anys i és filla d'en Bartomeu Arbona Verger "Calet" i de na Francisca Ginard Sampol "Manescal". Des del mes d'abril d'aquest any és la jutgessa de primera instància i instrucció de Manacor, on també du el deganat i el registre civil.

El dia de Sant Joan té doble motiu de celebració, a més de ser el seu sant també és el dia que va aprovar l'oposició de jutge. Deixem però que sigui ella qui ens conti més detalladament com ha arribat fins aquí, l'esforç que li ha suposat, etc.

– Joana, conta'ns a grans trets la teva trajectòria estudiantil.

– Mira, fins als sis anys vaig anar al col·legi "Jesús María" de Palma, però després vaig passar a "La Salle", que a més de ser on havia estudiat el meu pare, era un col·legi mixt, la qual cosa ens va permetre al meu germà i a mi anar plegats.

– Què en guardes, d'aquesta època?

– Sobretot un record molt positiu. Van ser dotze els anys que hi vaig estudiar i pens que els valors que em van inculcar m'han marcat en la manera de ser i actuar.

– Tenies clar, des de petita, què volies estudiar o va ser més bé una decisió tardana?

– Va ser a "La Salle" mateix on ens van assessorar de les distintes sortides professionals que teníem a l'abast. Ja des d'aquell moment la que més em va atreure va ser la carrera de dret. He de dir també que el fet que el meu grup d'amigues de l'escola s'interessàs per la branca de

dret, ens va permetre formar un bon equip de treball i, alhora, mantenir l'amistat de sempre.

– La teva experiència universitària ha estat positiva o més aviat t'ha desenganat?

– Consider que el meu pas per la Universitat de les Illes Balears (UIB) ha estat molt positiu i profitós. Malgrat que al principi tot em semblàs una mica estrany –ja que era la primera vegada que sentia parlar de temes molt tècnics– a mesura que anava avançant adquiria molta més confiança, m'involucrava de cada cop més en la matèria i em confirmava a mi mateixa que, efectivament, aquesta era la meua vocació.

– I una vegada acabada la carrera?

– Quan em vaig llicenciar en dret, jun-

tament amb el consell de professors del darrer curs, vaig decidir preparar l'oposició de jutge.

– Amb què consisteix?

– Aquesta oposició consta de 334 temes de diverses matèries: civil, penal i processal, entre d'altres. Per preparar aquest temari es necessiten vuit hores diàries d'estudi, durant 4 o 5 anys, cosa que et permet descansar, tan sols, un dia per setmana.

– I tu, com t'organitzares?

– Jo, setmanalment, anava a cantar els temes davant d'un magistrat, que vaig triar com a preparador. He de dir que la seva ajuda fou fonamental, no només per les correccions tècniques, sinó que també per les de forma: expressió, control de temps, síntesi...ja que els temes s'exposen oralment davant el tribunal, mitjançant dues proves eliminatòries, amb un contingut de cinc temes trets a l'atzar i durant un temps màxim de quinze minuts per tema.

– Tens alguna anècdota d'aquest assenyalat dia?

– El que record perfectament és que quan entrava al tribunal ho veia tot absolutament negre, llevat d'una bossa de color vermell, en la qual hi havia les bolles que havien de decidir què passaria aquell dia. D'entre les 5.500 persones que ens presentàrem, n'aprovaràrem 222 i, curiosament, 150 dones.

– Què et va suposar el fet d'aprovar aquestes oposicions?

– El fet d'aprovar em suposà una gran alegria, però no només per mi, sinó també per la meua família, sobretot pels

bar

Ca na Poeta

music

meus pares, ja que per un esforç a tan llarg termini necessites un entorn molt estable i que entengui el que fas, en aquest sentit estic molt contenta perquè he tingut un suport constant.

- I una vegada superades les proves?

- Primer s'ha de passar un període de pràctiques d'un any a l'Escola Judicial de Vallvidrera (Barcelona), durant el qual aprofunditzes en els següents aspectes: redactar sentències, analitzar jurisprudència, celebrar judicis, visitar presons, assistir a una autòpsia, etc. I després cal fer pràctiques a un jutjat, en el qual actues de jutge adjunt, és aquí on adquireixes els primers contactes amb el dia a dia i on, realment, t'adones de la responsabilitat que implica decidir quan hi ha persones amb punts de vista dissemblants que volen defensar els seus drets.

- On vas dur a terme aquestes pràctiques?

- A Inca i a Palma.

- I, actualment, al Jutjat de Manacor quin tipus de feina desenvolupes?

- Celebrem judicis civils, de faltes i una setmana al mes estic de guàrdia per atendre les incidències i els detinguts que tenen lloc dins el partit judicial de Manacor. També celebren noces. Moltes vegades, però, la nostra feina requereix una dosi d'humanitat i de saber escoltar, ja que molts dels problemes que es plantegen no els soluciona la llei sinó que més aviat són labors socials.

Fins ara hem parlat d'estudis i de feina, però ara volem passar a conèixer-te

un poc fora d'aquest espai.

- Quines són les teves aficions?

- M'agrada molt anar al teatre i al cinema, però sobretot viatjar.

- I llegir?

- Com a lectura no em queda més remei que estar al dia de les modificacions legals i dels nous corrents jurisprudencials. Si em queda temps em decanto per l'enfocament detallista dels llibres de n'Arturo Pérez Reverte, o per l'espiritual dels d'en Paulo Coelho.

- Quant a la televisió, quina és la teva opinió?

- Crec que el més important és que hi hagi programes i cadenes per a tots els gusts, perquè s'han de respectar les inquietuds de tothom. Pens però que seria positiu no centrar el debat en quins són els programes o les cadenes alternatives, sinó més bé en quines són les alternatives a la televisió, com un sopar a la fresca amb la família o els amics, anar a passejar, etc.

- Et sents, en certa manera, lligada a Montuïri?

- Montuïri és el meu poble i em sent orgullosa de tenir-hi bona part de la meua família. De la meua infància al poble, també en guard molts bons records.

- Què és el que més t'atreu, del poble?

- M'agrada la personalitat dels seus carrers, de la seva plaça, de les seves festes, però sobretot pel caràcter que li dona la seva gent, molt identificada amb el nom del poble, els costums, la família i els amics.

- Què canviaries de la societat actual?

- El terrorisme, l'esclavitud dels nins i la situació de les dones a països pròxims al nostre, els quals manquen de llibertat d'expressió, igualtat, educació, dret a vot...

- Tal vegada sents pena per altres circumstàncies?

- Sí; també em dol que determinades persones, a causa de l'entorn social en què han nascut, tinguin una vida un tant condicionada per les circumstàncies.

Fins aquí la nostra xerrada amb na Joana, a qui volem agrair sincerament que ens fes un buit en la seva atapeïda agenda i a qui desitjam que els propòsits que es marqui li surtin tan satisfactoris com fins al moment. Enhorabona a tu per haver arribat fins on ets i per haver aconseguit el que volies i enhorabona als teus pares per haver-te ajudat a fer-ho possible. I que dia a dia no facis més que afirmar que vas triar l'opció idònia, perquè quan un gaudeix vertaderament d'allò que fa, quasi sense adonar-se'n, beneficia la resta.

Catalina Barceló

Estalvi per a la jubilació

Pla Personal Assegurat
Plans de pensions

★ "la Caixa"

BIP **Super Montuïri**
supermercados Extens assortit
Gran varietat de productes d'alimentació

Peix congelat • Carnisseria • Xarcuteria
Panaderia • Fruita i verdura • Begudes • Neteja

I TOTA LA NOVA GAMMA DE "LEADER PRICE"

Av/ Es Dau, s/n

Tlf. 971 64 67 60

Montuïri

HISTÒRIES DEL SEGLE XX A MONTUÏRI - VIII

L'electricitat a Montuïri

L'electricitat a Montuïri va arribar l'any 1914 de la mà d'Antoni Llorenç Clariana, per donar corrent a la fàbrica de la seva propietat ubicada a S'Hostal d'en Ferrando. Aquesta incipient indústria montuïrera, per ventura la primera del poble, es deia *Cabrizas y Compañia* i es dedicava a la manufactura de sabatilles que sortien al mercat amb el nom d'*Antillanas*.

Per contar com arribà aquest gran invent a la vila, mon pare es deixà anar de floritures, retòriques, elements ressonants i altres vel·litats subjectives, tan usuals en els seus escrits, i explicà clarament en el diari el què, el com i el quan de l'electricitat a Montuïri. Això sí, de paraules tècniques, n'hi ha un fotimer. Segur que, a principis del segle XX, aquests tecnicismes devien ésser ben atractius i moderns. Tanmateix, avui en dia encara s'utilitzen moltes d'aquelles expressions tecnològiques que devien encisar les persones curioses i avantguardistes com el meu pare.

Al mateix Hostal s'hi instal·là la maquinària necessària per produir la nova energia. Consistia en un gasogen, un motor *Otto* de 30 cavalls i una alternadora *Siemens* de 18 kilowatt. El gasogen transformava el combustible, carbó de coc, en un gas adequat per fer funcionar el motor que, a la vegada, feia voltar

l'alternadora. Aquesta alternadora donava una tensió trifàsica de 110 volt, i la seva potència era suficient per subministrar un corrent elèctric a totes les màquines de la petita factoria. També movia un molí de blat i un molí d'ordi, instal·lats a l'Hostal, els quals competien amb els molins fariners de la vila.

Ràpidament la modernitat va arraconar les aspes quixotesques d'aquells gegants de vent i la teringa de guardians titànics del molinar i la resta que circumden el poble restaren muts i silenciosos, com a records del passat.

Posteriorment, la força elèctrica va abastir els tallers, també de sabatilles, de can Mare, al carrer del Molinar.

L'electricitat s'anava imposant a marxes forçades i la gent demanava corrent. La làmpada elèctrica inventada per Edison anava desplaçant tots els altres sistemes utilitzats per fer claror. Va arraconar el llum d'oli, amb el seu dipòsit en forma de plat i els quatre becs on s'hi col·loquen blens d'estopa i que se sosté, a part o banda, per un ganxo que té al cap de dalt del seu mànec vertical. També infrutilitzà els quinqués de petroli i la seva claror groguenca i vaga. Llumineres, candeles, llumetes, espelmes, llanternes, tot s'ho engolí la llum diàfana, clara i neta de la bombeta.

Era necessari construir una xarxa per

fer arribar a tot el poble la nova energia. L'empresa no era senzilla i per dur a terme tota aquesta maniobra es fundà una societat anònima. L'anomenaren *La Eléctrica de Montuïri S.A.* i la Caixa Agrícola de la vila en tenia la majoria d'accions.

Començaren a fer forats a les cantonades i als murs de les cases, amb la finalitat de fixar-hi les mènsules metàl·liques per subjectar-hi, amb perns, els aïlladors que sostenien els fils de coure nus per on circulava el corrent elèctric. Aquestes obres provocaren molts de comentaris. La nova energia era desconeguda encara i la gent l'admirava, però també en reconvocava i no se'n podia avenir que per dur l'electricitat s'haguessin de fer aquells foradots a les parets.

Entre una cosa i altra, no fou fins l'any 1916 quan s'acabà tota la instal·lació de la xarxa local i l'enllumenat públic del poble. La inauguració es visqué amb molta d'expectació. Un vespre, de sobte, emergí de l'obscuritat la vila il·luminada. Els nins botaven i feien mamballes i els habitants de les possessions dels voltants es miraven la feta. Fou tot un esdeveniment.

A les cases tan sols hi podia haver una bombeta de 20 bugies que tenia un fil molt llarg per poder-la traslladar d'un lloc a l'altre. A unes determinades hores, entradeta de fosca, connectaven la llum i abans de mitja nit la tallaven i el poble romania a les fosques. No hi havia comptadors i cada casa pagava una quota fixa. L'energia consumida es controlava amb uns limitadors de corrent que tallaven l'electricitat quan a una llar gastaven més del que estava previst.

L'activitat industrial de la fàbrica de sabatilles de l'Hostal va cessar al cap de pocs anys d'entrar en funcionament. A ran d'aquest fet, els germans Martí i Miquel Ferrer condicionaren uns locals a sa Cova, aquí on és avui cas Carboner, i muntaren en aquest lloc la nova central amb tota la maquinària elèctrica que hi havia a l'Hostal i un nou motor *Fyelding* de 40 cavalls. Aquestes instal·lacions, a més d'abastir d'electricitat tot el poble, donaven corrent a dos molins de blat, a dos d'ordi, a una serradora i a una cimentera. Tot plegat estava ubicat al mateix edifici que els germans Ferrer havien construït a sa Cova.

L'electricitat també arribà a l'estació del tren i feia funcionar la bomba de

**Taller mecànic
Planxa i pintura
Constantino Ruiz González**

C/ Ramon Llull, 46 • Tlf. 64 61 84 • Montuïri

treure aigua, abans manual, que omplia les calderes de les locomotores de vapor.

La serradora era l'única de Montuïri i tots els fusters l'empraven per a les seves feines. També va servir per fer funcionar els motors que feien l'electricitat. Succeï que, amb la guerra del Marroc, el carbó de coc es va restringir. Per aquest motiu, els Ferrer compraren la pleta de sa Torre, on hi havia molt d'ullastre i amb la serradora en feien trossos per alimentar el gasogen que, previament, havien adaptat perquè funcionàs amb llenya.

La mola de la cimetera era enorme. Utilitzaren les moles dels molins de vent que s'anaven retirant per fer bocins les pedres que s'havien de transformar en ciment.

Els motors de fer l'electricitat se substituïen a mesura que la demanda augmentava. Després del *Fyelding*, incorporaren un altre motor anglès: un *Crosley* de 60 cavalls. A aquest el seguí un motor suís, *Sulzer*. Els encarregats de la maquinària foren en Joan Ferrerico i en Pep d'Es Dau, que després va posar la fabrica de gasoses.

Funcionaren d'aquesta manera fins que l'any 1928 la companyia *GESA* es va fer càrrec de la xarxa local i va assolir el monopoli de l'electricitat quasi bé de tot Mallorca.

Avui en dia, l'energia elèctrica que es produeix a Mallorca no és suficient per poder atendre les demandes creixents de visitants i residents. Ningú ja no tornarà al sistema primitiu de l'única bombeta. Tampoc acceptam els talls d'electricitat incontròlats que provoca la saturació cada estiu. Tanmateix, aquest problema no el vaig trobar plantejat, ni per casualitat, en els fulls del diari on mon pare reflectí els començaments de l'electricitat a Montuïri.

Andreu Benestruc

Fons orals:

Entrevista a Guillem Ferrer Sampol -de son Coll- Montuïri. 2001.

Fons bibliogràfiques:

ARBONA MIRALLES, Onofre. *Entrevista a Maria Arbona Ginard -Patrona-*. Bona Pau. Setembre 1996.

MARTORELL ARBONA, Miquel. *Montuïrers que han deixat petjada*. Joan Cerdà Ribas -Ferrerico-. Bona Pau. Montuïri 2001. *Entrevista a Guillem Ferrer Sampol -de son Coll-*. Bona Pau. Novembre 1990.

"Quan es va instal·lar l'electricitat a Montuïri, en els murs de les cantonades fou necessari fixar-hi mènsules metàl·liques per subjectar-hi els aïlladors que sostenien els fils de coure", tal com es destria en aquesta foto de l'any 1920, quan encara el molí de Can Vermell aguantava les aspes

Area de servei Ses Jardines

Estació de Servei

Mini-Market • Rentat de cotxes

Bar Restaurant

Berenars • Cuina casolana

Carr. Palma-Manacor Km. 29'3 • Tlf. 971 64 61 46 • Montuïri

L'organització territorial de Mallorca durant el regnat de Jaume II (1276-1311) - i III

Consideracions sobre el present

(Conclusió)

En més d'una ocasió hom ha sentit a dir que la Història és la mestra de la vida, que ens ensenya una i altra cosa. És per això, doncs, que malgrat el risc que comporta l'anàlisi de manera sintètica però global del nostre passat mereix dedicar-hi un petit esforç. I és que tot sovint convé conèixer la Història i estudiar les lliçons que ens ofereix. Pot ser per una raó tan senzilla com per donar resposta a preguntes tan quotidianes com saber qui érem, la procedència dels nostres avantpassats, quines foren les principals característiques del seu viure en el terreny polític, social, econòmic o cultural, etc. I tot això, al cap i a la fi, per comprendre qui som. Perquè en aquest cas hi ha una relació força estreta entre el que érem (esser en el passat) i el que som (esser avui).

La llàstima és que no tots els que viuen en aquesta terra es plantegen aquestes preguntes. És de sobres conegut que la Història no interessa, no importa. I qui diu la Història diu les Humanitats en general. El món en què vivim, llevat d'algunes rares aus i Déu vulgui que no es trobin del tot en perill d'extinció, mira amb ulls de menyspreu la Història, tractant-la de disciplina de segona o tercera divisió. El que importa són les tecnologies, la informàtica... Jo no pos en dubte la seva vàlua i la seva contribució al progrés material de la

nostra societat però també reivindica la important parcel·la que hauria de correspondre a allò que abans i en un sentit genèric s'anomenaven Lletres. El menyspreu, de vegades, pot tenir el seu origen en la ignorància però també pot tenir un clar objectiu de mala intenció.

No pretenc fer un joc de paraules o de frases. Però per defugir de la ignorància s'ha d'aprendre i es pot aprendre i conèixer a través de les lliçons, en aquest cas de les lliçons que ens ha aportat la Història. Tampoc vull fer referències aquí a la gran Història, la Història Universal, la dels grans esdeveniments o dels grans personatges, sinó als fets del passat més pròxims en l'espai. És a dir, sobre l'anomenada Història Local.

Ja sabem que la Història com a pura erudició interessa poc i fins i tot pot crear una gran incomprensió vers aquesta disciplina a nivell d'opinió pública, a nivell de carrer. Vull dir, que existeix un gran abisme entre la pràctica de l'historiador professional i un teòric públic consumidor d'Història que en principi pensa que aquesta no serveix per a res. El curiós, però, és que és aquest mateix públic que pot renegar de la Història el que en justifica la seva pròpia continuïtat i existència.

Davant les innovacions científiques i tècniques que s'imposen a marxes força- des en la societat on els models econò-

"...les prehistòriques pedres de Son Fornés..."

mics i culturals semblen abocar cap a una uniformitat absurda i a l'estandarització, és en aquest context on pot semblar fora de lloc parlar i/o fer Història i més d'un espai tan concret com és aquí el cas d'un racó de Mallorca. Però jo, i ben segur d'altres, no pensam així, jo no pens que estigui fora de lloc. La Història no és una ciència buida, mancada de sentit, que el pragmatisme de la societat actual rebutja, sinó que la Història entesa en un cert sentit -alguns dirien com a eina o fins i tot com a arma- és una necessitat vital, ineludible i irrenunciable perquè la recerca dels nostres fonaments hauria de ser un objectiu de primer ordre. Aquestes paraules les vaig dir, les he dit i segur que encara les tornaré repetir en més de dues ocasions.

És en aquest sentit que s'ha de replantejar la importància de la Història general i potser la Història particular, la que avui hom anomena Història local. És molt més fàcil de connectar i entendre la nostra Història immediata, geogràficament parlant. I vull insistir sobre la Història local. Precisament en aquest marc, a què feia referència abans, d'imposició de cultures estandaritzades i d'intents de dissolució de les cultures autòctones, cal repensar el lloc de la ciència històrica i precisament reivindi-

Ferreria Rafel Miralles

Més de 20 anys
treballant el ferro

car la Història d'abast local ben feta, no localista. Els que ens hi movem professionalment sabem que quasi està de "moda" fer Història local. De tots és sabut que tant a França com a Anglaterra o a Itàlia fa estona que encetaren aquesta línia d'investigació i que a l'Estat espanyol i a l'àmbit mallorquí no s'ha quedat enrere. No obstant no s'ha d'aturar només a l'àmbit local sinó d'aquí arribar a l'àmbit general. Un poble, una comarca, una regió no es desenvolupen soles sinó en connexió amb altres i aquesta interrelació Història local-Història general és el que de fet importa. La Història més pròxima en l'espai, que fa uns moments deia, però sense deixar de banda tots els contactes que aquesta illa ha mantingut amb l'exterior.

S'ha de reconèixer que a Mallorca floriren un bon esplet de treballs històrics aplicats a les principals viles ja a finals del segle passat i a principis de l'actual. Des de fa uns anys una nova revifalla que s'ha ampliat a moltes altres poblacions, és un signe a destacar a més del nou enfoc metodològic que presenten.

Per això voldria, i al manco aquest és el meu desig, que aquesta crida o pregó que m'heu convidat a impartir en el bell marc de l'església parroquial del vostre poble, arribàs a tots i servís com a reflexió del temps que ens ha tocat viure però amb els ulls posats en el passat i en el futur. El meu desig de futur ara i ací és animar-vos en la coneixença de la Història del vostre poble, des de les prehistòriques pedres de Son Fornés fins

al tema més actual, incentivar la recerca, promocionar les publicacions, promoure la divulgació, etc. Per això ho resumiria tot dient que em sentiria molt satisfeta si hagués contribuït a encendre encara més el desig de reconèixer les nostres arrels i ho he fet a través de la Història.

En paraules d'un prestigiós historiador francès, Pierre Vilar, només aprofundint el coneixement de les societats, sabent-les observar i entendre a través de la seva historicitat, fent servir la ciència històrica per tractar de desxifrar els enigmes i les contradiccions, podrem adquirir una visió, si no científica, sí almenys raonada del món.

Moltes vegades ens hem demanat qui som i on anam. Preguntes senzilles però que tanquen tot un pensament filosòfic. La resposta és complexa i difícil però fent memòria d'aquells versos del bell poema de Joan Alcover, *La Balanguera*, que diuen *la soca més s'enfila com més endins pot arrelar*, pens que si arrelam de bon de veres a la nostra terra -i cadascú a la seva- contribuïrem a fer més gran i més esponerosa la nostra cultura. No de bades hem de repetir que *qui perd els orígens, perd la identitat*. Allò que, mai de mais, hem de perdre.

Gràcies.

Maria Barceló Crespi

Para aquellos que tienen instinto.

GLOSA

De pessetes a euros

Sa dona m'estima molt
si duc plena sa bosseta;
si un dia la troba neta
és fàcil que no m'escolt.

Quan vaig anar a cobrar
sa meva pensioneta
no me daren cap pesseta...,
molt malament m'anirà.

Jo amb euros no sé comptar
i m'hauré d'espavilar
perquè en anar a comprar
es qui m'haurà de cobrar
no em faci sa bossa neta.

Tòfol Massanet

Milestone No 6962-6702: Caja y brazalete de acero inoxidable, cristal curvo de zafiro irrayable, corona a rosca, sumergible hasta 100 metros, incorpora cierre oculto con pulsadores de apertura de alta seguridad, disponible en modelos de señora y caballero.
www.maurice-lacroix.com

Fermin
Joyeros

Porto Cristo - Manacor - Cala Millor

M
MAURICE LACROIX
Switzerland
Tomorrow's Classics

El safrà, l'or de la terra

El conreu del safrà a Mallorca no abunda, no es veuen porcions de terreny de considerable extensió, el que es veu es redueix a un petit redol a qualsevol lloc i gairebé es fa sense conrear. Solament l'han sembrat i pot durar uns 15 anys allà mateix, generalment sols se'n recull per al consum familiar i poc basta, ja que és molt apreciat com a condiment per engrogar els arrossos, i essent un colorant natural dóna gust i color. Segurament se n'empra per altres plats o aguiats.

Em va sorprendre quan vaig passar per Son Vanrell de l'amo en Joan "Masseno" i a vora el camí vaig veure just arran de terra unes flors morades molt maques i que pel fet d'estar gairebé al sòl semblava havien estès una catifa de morades flors i verdes fulles.

Allò curiós és que l'horabaixa abans no hi havia cap flor, i no n'hi havia perquè el safrà floreix durant la nit i han de recollir les flors de seguida, ja que si no es fa així tiren els estigmes i que és allò que s'ha d'aprofitar i no deixar perdre res.

Vaig trobar l'amo en Joan ajupit dins aquest jardí, el qual estava recollint les flors del safrà, ja n'havia collit una bona senalla i era una hermosura de color i aroma. Una vegada collides aquestes s'han d'extreure les estigmes que són com un fil vermellós i s'han de dessecar per poder-les conservar. Per assecar-les es col·loquen damunt una llauna de les de fer coques i es torren una mica.

Les flors del safrà es comencen a recollir a l'acabament d'octubre i duren una mesada. Es pot començar a sembrar des del mes d'agost fins a l'octubre però no obtindrem les preuades flors i estigmes fins a l'any següent.

Se sembla de cabeça, la qual és semblant a la dels gladiols. Una vegada implantat retreu cabeces petites al voltant de la cabeça mare i posteriorment surt una mota de fins a una vintena de brins. El safraner pot durar allà mateix uns deu anys.

Per a la seva implantació és apte qualsevol terreny i lloc; de fet se'n troba de bord o silvestre i safrà de muntanya, però de la mateixa manera que qualsevol planta si li donam un poc de llacort i unes quantes entrecavades obtindrem una millor producció i de millor qualitat.

L'amo en Joan fa estona que conrea el safrà. De fet solament segueix el costum de la seva mare i padrina que sempre en tenien un bon redol. El conrea a fileres, li cull l'herba, li dóna unes quantes entrecavades i un poc d'adob i obté un safrà amb uns filets o estigmes d'una gran qualitat.

En quan a la seva venda, no n'ha venut mai. El sobrant el regala a familiars i amics, per cert a mi em va donar unes quantes flors i certament va donar un gust i un color superior a la paella. Enguany pensa provar de vendre'n i venut a pes té un valor superior al de l'or, el seu preu -segons notícies, no tinc dades certes- s'està al voltant d'un milió cinc-cents mil pessetes el quilo.

Es diu però que de producció solament s'obté un entre un quilo i dos per hectàrea, però si li tenen bon esment pot produir bastant més.

És un cultiu fàcil, però s'ha de tenir molta paciència per recollir les flors i els estigmes, que és allò valuós, i quant es l'hora no es pot deixar passar per demà. Com que floreixen de nit, cada dia, ara el mes de novembre, es fa preciós el vigilar si n'hi ha de florides ja que no totes les nit n'hi ha que floreixen. L'amo en Joan sí que té paciència: a mitjan més de novembre ja n'havia assecat un pot ple i encara hi havia bastants motes que havien de florir i que si arriba a arreplegar-ne un quilo de dues tires d'una cinquantena de metres traurà una bona quantitat de diners suficients per oblidar el mal d'esquena que haurà agafat recollint les flors, ja que s'han d'acotar molt, estan molt avall, a ras de terra.

Vist l'alt preu, i sabem els pagesos que allò que val, té fàcil venda. Quan les produccions van a baix preu a vegades s'han de malvendre, però aquest no és el cas del safrà. Tal vegada seria interessant tenir més de paciència i mirar de comercialitzar aquesta espècie o valuós condiment.

Sion Nicolau

*Amb motiu de
les festes de
Nadal i Cap
d'Any volem
desitjar molts
d'anys a tot el
món*

**"SA
NOS
TRA"**

CAIXA DE BALEARS

A Son Vanrell l'amo en Joan "Masseno" conrea safrà per al propi consum i encara en regala als amics

Al pagès el mal temps sempre li pega

Després de la tempestat ve la calma

Fa estona que vaig aprendre una glosa que diu així: -A l'amo de son Puput/ el mal temps sempre li pega/ si plou molt tot se nega/ i si no plou se mor d'eixut.

Aquest glosa, supòs vol donar a entendre que dins una possessió de terres primes per recollir anyada normal ha de ploure sovint, per poc que faltin les oportunitats saons, el sec i permeable terreny facilita que l'aigua de pluja s'infiltri i eixugui aviat. Conseqüentment el sembrats es mustien. També pels comellars sense drenatge amb els albellons embussats si és un any plujós en excés es produeixen inundacions i les arrels dels arbres, les herbes i plantes no poden respirar i no arriben a xorar.

Aquest fet de referència crec es pot aplicar arreu de Mallorca. Aquest dos darrers anys no ha plogut prou i no hem tengut bona saó, no va ploure d'hora i només a comellars fèrtils hi ha hagut un poc d'anyada. Per contra, pel mes de setembre i octubre de l'any 94 plogué molt i es negaren quarterades de terra. A les terres que quan plogué les trobà sembrades no brullaren o la brulla morí i bastants quarterades varen romandre sense sembrar.

I és que el pagès tot ho té defora, exposat a la meteorologia, ja que el temps, bastants d'anys, poc o molt fa de les seves. Si és per la primavera, quant les faveres congrien la bajoca, els ametles tenen ametlons petits, les vinyes treuen pàmpol i els fruiters brostes i fruits tendres, tant és així que una inoportuna glaçada fa molt de mal.

Si és per la tardor, i molt més quant hem petit uns anys de sequera, sabem que quant més es torba a ploure, més prop està la pluja i es considera normal el que plogui d'una manera violenta. Ara bé, una tempestat acompanyada de vents de més de cent cinquanta quilòmetres hora i unes pluges que han arribat a superar a certs indrets de Mallorca els 300 l/m2 amb un sol dia, i segueix plovent, als meus 68 anys, no en tenc record, i he xerrat amb persones de 80 anys i tampoc recorden, unes barrumbades tan fortes d'aiguats i fort vent com el que va fer la segona desena del passat mes de novembre.

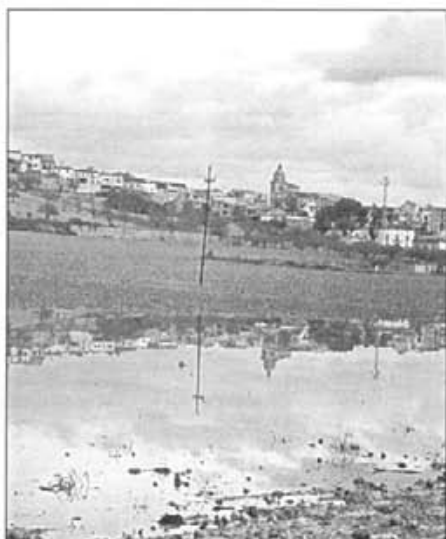
Així, per les terres amb pendent, planures, comellars, turons, sembla que per tot

arreu hi ha arbres, arrabassats o tombats, branques esqueixades, els més afectats han estat els pins, xiprers, garrovers, i arbres mal atesos sense exsecallar que amb el seu brancam espès el vent no troba lloc per passar entre les branques i trobant-se, a causa de les tan grans pluges, el sòl blan, fa que el vent les tombi o arrabassi. També ha tocat fort a infraestructures com són naus per granges, sòls de porcs, sestadors per ovelles, galliners, hivernacles d'hortalisses... moltes han romàs arrasades i s'hauran de reconstruir totalment. Si aquests darrers anys es moriren molts d'arbres a causa de l'eixut s'hi hauran d'afegir els que enguany l'excés de pluges ha fet malbé.

Però després de la tempestat ve la calma, i no tot ha estat negatiu. Tot i haver plogut tant a hores d'ara ja no es veuen gaire zones inundades, la terra amb la set que tenia aviat l'ha absorbida i les pluges han fet que s'omplis el Gorg Blau, el qual ja es trobava sota mínims, que les cisternes s'omplissin, els pous revenguessin, vol dir que hi ha acudit aigua i una vegada el terreny haver eixugat un poc damunt ens podem posar a sembrar, tota vegada que hi haurà humitat suficient el gra sembrat brullarà amb força. Per allò que millor va és per les faves que per treure bon caluix han de tenir la saó grassa.

Encara hauria estat pitjor si aquest mal temps ho hagués fet els mesos de setembre i octubre, quan encara hi ha figues a les figueres, ametles als ametlers i pomes, peres, melicotons i demés fruites a l'arbre. A més de tomàtiques, melons i hortalisses escampades pel camp sense recollir i que ara ja es troba entrat a cobro o venut. On ha fet mal és a les taronges, les quals es troben a l'arbre, així com també a les olives i als horts que sempre hi ha verdures a recollir. Ens trobam a temps de collir cols, pastanagues, porros, grells, bledes i espinacs que per allà on ha tocat el temporal de ple tot està capolat i ajagut pe'n terra. Els perjudicis als cítrics i als horts són importants.

Però els pagesos són feiners i valents, si després de la tempestat ve la calma és d'esperar que aviat pel fora vila tot recobrarà la normalitat, però costarà feina i despeses. Confiam que tota Mallorca si-

Així romangueren alguns camps dels voltants del poble després de la tempesta

gui declarada zona catastròfica i urgentment arribin prou ajudes a la pagesia per aquesta poder seguir endavant, que si per les malalties del bestiar i sequera l'agricultura estava malament, ara, per massa aigua i vent, està pitjor. Es pot dir que al pagès el mal any sempre li pega.

Sion Nicolau

centre
d'anàlisis
biològiques
s.a.

Anàlisis Clínicas

Antònia Sastre Barceló
Farmacèutica

Consulta: Dilluns, dimecres i
divendres: de 8'30 a 10 hores

Carrer l'Almoina, 49
Porreres
Tlf. 971 64 70 84

Assegurances: Adeslas, Asisa-Muface, Agrupació
Mútua, Axa-Mare Nostrum, Imeco-Caja Salut,
Groupama, L'Aliança Novomèdie...

LA FOTO DE MITJAN SEGLE

Ben plantats

Amb la mudada nova, ben drets i satisfets del tot, en Jaume "Pubil" (†) i en Joan "Xiu" es plantaren un horabaixa de 1948 davant la "Creu dels Caïdos", damunt els graons, quan encara a la façana de l'església s'afinen els noms dels montuïrers morts al front durant la guerra civil i també es destria l'antiga casa de la vila, aleshores sense esbucar. Els fassers, ara alts i esvelts, endemés eren molt petits, mentre el noguer, fa temps desaparegut, mostrava tot el seu esplendor.

Records d'infantesa

Aquells passeigs!

La gent de Montuïri que ara té més de 60 anys recorda bé aquells passeigs dels diumenges i festes horabaixa de la meitat de segle, eixides que s'allargaven fins a primeres hores de la nit. Era un temps en què els joves d'ambdós sexes passaven unes agradoses hores d'esbarjo, de divertiment i gaudien de trobar-se uns i altres, sobretot els qui estaven en edat de començar a festejar i volien encetar converses, moltes vegades intranscendents, amb aquell altra jove amb possibilitats de ser la seva companya per a tota la vida.

Hi havia, mentrestant, joveçans que aprofitaven l'ocasió per fer befa, ja no d'una determinada al·lota, sinó d'un altre jove que pretenia la mateixa al·lota,

tanta que en determinades ocasions n'hi hagué que romangueren disgustats molt de temps.

També acudien a aquestes rondes diumengeres joves de pobles veïnats –Sant Joan, Algaida, Porreres, o de més enfora–, molts dels quals es traslladaven amb bicicleta i en esser aquí la deixaven a un lloc més o manco segur, encara que algunes vegades no la trobaven perquè qualcú les havia amagades.

Els joves de Montuïri no podien consentir que aquells els "preguessin" les al·lotes, sobretot les que ja tenien ullades, encara que haguessin rebut d'elles "carabassa". Fou per això que moltes vegades, quan els externs se'n tornaven al seu poble, eren esperats per

una caterva de jovenalla montuïrera i a la sortida del poble eren obligats a davallar de la bicicleta i començaven a aferrissar-se fins que els externs, vençuts, abandonaven la lluita.

Altres vegades no era així; com el cas d'uns algaidins que guardaven la bicicleta a can "Crostes", del carrer del Pujol, que en passar per davant el camp de futbol –aleshores encara estava empostissat– començaren a percebre renou com si els raigs de les seves bicicletes s'anassin rompent. Arribaren a davallar i en posar el peu en terra comprovaren que no se n'havia romput cap, sinó que el renou era degut a l'impacte dels pedrolins que el jove de l'esquerra (avui ja difunt) de la foto de més amunt, juntament amb el qui ho conta, havien impactat aquelles rodes.

Contat per l'altre culpable

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

CENTRE COORDINADOR

Biblioteca Municipal de Montuïri

NOVETATS BIBLIOGRÀFIQUES

- José A. Cabañete.- *Les organitzacions juvenils a les Balears: segles XIX i XX.*
- Lluís Roura.- *La crisi de l'antic regim a les Balears: 1780-1814.*
- Miquel Seguí.- *Urbanisme i arquitectura a les Balears: segle XX.*
- Antoni Nadal.- *La preautonomia balear: 1975-1983.*
- Domingo Tous.- *Poemes i cartes.*
- Bartomeu Fiol.- *Cròniques bàrbars.*
- Bartomeu Fiol.- *Camps de marina i suburbials.*
- Damià Huguet.- *Antologia poètica.*
- C. Cavafis.- *Poemes ocults, renegats i incomplets.*
- Miquel López Crespí.- *Estat d'excepció.*
- Miquel López Crespí.- *Núria i la glòria dels vençuts.*
- Miquel López Crespí.- *La ciutat del sol.*
- Carles Marin.- *Gabriel Fuster (Gafim): un periodista a la Mallorca franquista.*
- Miquel Mestre.- *La taronja de Proust.*
- Gabriel Janer Manila.- *La invenció de la primavera.*
- Miquel dels Sants Oliver.- *Mallorca durante la Primera Revolució.*
- Isabel Tirado.- *Aproximació històrica a les Illes Balears.*
- Ricard Urgell.- *El regne de Mallorca en el segle XV.*
- Pau Cateura.- *La trentena esgarriadora: guerra, fiscalitat, el regne de Mallorca (1330-1357).*
- Lluís Vallcaneras.- *20 itineraris alternatius per la Serra de Tramuntana (II).*
- Ramon Llull.- *Llibre de contemplació en Déu.*
- Gabriel Alomar.- *El futurisme: articles d'El Poble Català (1904-1906).*
- Onofre Arbona.- *Mig segle d'història: 1951-2000 - Efemèrides de Montuïri en el decórrer de Bona Pau.*
- Catalina Verger.- *Passatges d'història: segles XIII-XIX*

A la Biblioteca hi podreu trobar:

- revistes, premsa, videos, compactos.....
- Servei de préstec.
- Préstec interbibliotecari.

HORARI

De dilluns a divendres: de les 17 a les 20 h.
Dissabtes: de les 10 a les 13 h.

Consell de Mallorca

Gabriel Pocoví Ferrando, entrenador dels benjamins de futbol-7

Jove de 24 anys que es dedica amb il·lusió a la preparació de futurs esportistes

Essent juvenil va competir en la selecció balear

Possiblement sigui més lluit entrenar equips de categoria nacional o regional que no haver-se de cuidar de la formació del que s'ha vingut a dir "joves promeses", com són els nins montuïrers que amb gran esment prepara Gabriel Pocoví Ferrando, un jove de 24 anys a qui els pares d'aquests nins i els responsables del futbol base del nostre poble han confiat el que podríem dir l'educació esportiva dins aquest terreny del futbol dels possibles successors dels qui ara militen en formacions de superior categoria.

En Biel va jugar fa alguns anys pràcticament a totes les categories del CE Montuïri i també amb l'equip de Sant Joan de II regional; si bé actualment comparteix la professió d'auxiliar d'informàtica a la Mútua Balear amb la d'entrenador i preparador dels benjamins de futbol-7 de Montuïri, uns nins que tenen entre 8 i 9 anys i que amb il·lusió i amb ganes escolten i assimilen en quan els és possible les indicacions d'en Biel a qui, per altra part, li agrada estar amb aquests nins i ensenyar-los a jugar a futbol.

– Quins dies teniu les sessions d'entrenament?

– Els dimarts i els divendres, co-

mençant a les 6 de l'horabaixa. Com són tan petits, generalment vénen acompanyats els seus pares o mares o persona major.

– Podries dir-nos com està constituint la plantilla d'aquests benjamins de futbol-7?

– Sí. Actualment són aquests: Porters: Octavi i Miquel Àngel; defenses: Tomeu Verger, Josep Canuto, Rafel Gaspar i

Rafel Rigo; mitjos: Marc Solier, Marc Barceló, Pere Servera, Toni Miralles, Toni Mayol i Toni Sánchez; davaners: Tomeu Fullana, Miquel Miralles i Joan Mayol. S'ha de dir que tots estan compresos dins l'edat de benjamins com també que són de Montuïri.

– Essent nins, els partits no deuen ser de tanta durada com els dels grans?

– No; es juguen dues parts de vint-i-cinc minuts cada una i encara es pot demanar un temps mort d'un minut a cada part.

– Abans d'entrenar aquests benjamins, possiblement ja devies haver preparat altres equips.

– Sí. Per espai de tres anys em vaig dedicar a la preparació dels nins d'iniciació i un any després també ho vaig fer amb els benjamins de Montuïri. I amb uns i altres sempre m'hi vaig trobar bé i vaig tenir moltes satisfaccions. És una tasca que em satisfà.

– Quina és la qualitat de joc de la resta dels equips del vostre grup?

– Hi ha un equip molt superior per ara dins el nostre grup, que és el Manacor; després un grupet de 3 o 4 equips molt semblants al nostre i a la resta els he trobat molt fluïxos.

– Ja per acabar, podríes dir-nos quines han estat les teves millors satisfaccions esportives?

– Podria dir-ne algunes, com per exemple la d'haver jugat, essent juvenil, la lligueta d'ascens a divisió d'honor amb el Montuïri. També en record d'altres, com per exemple esser el millor jugador cadet del "Torneig de sa Llum", anar unes quantes vegades a la selecció balear i ara el poder ensenyar els nins a jugar a futbol.

– Així i tot, vols afegir qualche cosa?

– Agrair a la gent que fa possible el poder tenir aquest equip de benjamins, sobretot als pares i mares per tot quan suposa la seva dedicació.

O. Arbona

Montuïri

971 646 460

Bar Can Pieres

Canvi de tècnic: Gaspar Sastre, nou entrenador del Montuïri de III Divisió

Un dels darrers dies del passat novembre la Junta Directiva del Montuïri va decidir acomiadar el tècnic Joan Luis Riado i designar Gaspar Sastre perquè els substituïsquí. Un entrenador que coneix perfectament l'estructura i peculiaritats de l'equip i de l'entitat i que havia abandonat el club a l'acabament de passada temporada. Ara retorna amb la intenció de tornar pujar l'equip a un dels llocs que per prestigi havia assolit fa mig any. El seu nou debut s'haurà produït el primer diumenge d'aquest desembre.

Equip de benjamins F-7 el dia que guanyaren al Portocristo

Santanyí, 7 - Montuïri, 1

El Montuïri començà dominant i es posà 0-1 amb un gol de penal, però prest es desinflà i al decans ja estaven 3-1. Els santanyiners, que havien capgirat el partit, aconseguiren un memorable resultat.

Montuïri, 2 - Sp. Maonès, 0

Partit molt laboriós pel Montuïri aconseguint un gol a cada part amb un arbitratge molt exigent, però imparcial. Els visitants jugaren amb 9 jugadors a la segona part, per dues expulsions, però així i tot no es decidí fins a les acaballes.

Binissalem, 1 - Montuïri, 2

Als 15 minuts el Montuïri ja tenia el partit encarrilat en un encontre que es va jugar amb molta intensitat, marcant un gol a cada part, mentre els locals no aconseguiren el seu fins al minut 82. Fou expulsat un jugador de cada equip.

Montuïri, 2 - Ferrioler, 3

Encontre molt igualat, però la facilitat golejadora del rival féu que el Montuïri acabàs perdent un partit que havia d'haver guanyat, ja que dominà en moltes ocasions, però no tengué sort en els tirs a porta.

Sóller, 3 - Montuïri, 1

El Montuïri no va saber reaccionar davant dos gols sollerics decisius: un al primer minut i l'altre en el darrer de la primera part, quan el Montuïri havia d'haver aprofitat en haver empatat en el minut 34, tot i haver demostrat ésser millor.

Alevins

Es Pla, 4 - Cala d'Or, 0
Sta. Ponça, 2 - Es Pla, 1
Es Pla, 5 - At. Rafal, 1

Benjamins F-8

Es Pla, 4 - Pollença, 2
Es Pla, 8 - Murer, 2
Espanya, 2 - Es Pla, 4

Benjamins F-7

Manacorins, 0 - Montuïri, 8
Montuïri, 5 - Portocristo, 3
Marier, 4 - Montuïri, 3

BÀSQUET

Infantils

Campos, 22 - Montuïri, 59
Montuïri, 58 - Cala d'Or, 7

1ª Autonòmica

Montuïri, 66 - Hispània, 47
Es Pla, 44 - Montuïri, 39

Mini-bàsquet

Campanet, 38 - Montuïri, 42
Montuïri, 42 - Sa Pobla, 15
Montuïri, 34 Manacor, 1
Petra, 9 - Montuïri, 43
Montuïri, 47 - Campos, 10

RESULTATS

2ª regional

St. Marçal, 2 - Montuïri, 2
Montuïri, 1 - Campanet, 1
Soledat, 2 - Montuïri, 3
Montuïri, 1 - Son Cladera, 3

Juvenils

Es Pla, 7 - Llubí, 1
At. Rafal, 2 - Es Pla, 6

Cadets

Santanyí, 0 - Es Pla, 3
Es Pla, 1 - Son Ferrer, 0
Consell, 2 - Es Pla, 4

Infantils

V. de Lluc, 3 - Es Pla, 3
A. S. Cotoner, 3 - Es Pla, 6

ATLETISME

Capó venç al VI Cros Joan Barceló

El 25 de novembre es va disputar el VI Cros Joan Barceló just devora el cementiri amb la participació de nombrosos atletes vinguts de molts d'indrets. Va guanyar fàcilment Miquel Capó de Calvià. Joan Barceló fou 2n a la categoria veterans de més de 55 anys. Esteve quedà el 8è i el seu germà Joan, el 20è.

Yoga

Centres d'energia

Traball corporal integral

Classes en grups i individuals

Informes: Tlf. 669 71 28 63

• Montuïri

S'acosta Nadal: *Encén un llum en el teu cor*

Advent 2001

Ja s'acosta Nadal, però abans d'aquesta data tan significativa pels cristians l'Església ens convida a celebrar aquest temps "d'espera confiada". L'Advent és un temps especial per preparar el camí del Senyor; segons Sant Pau, en la plenitud dels temps Déu envià el seu Fill (Cf. Gal 4,4). Durant l'Advent d'aquest any en les celebracions de l'Eucaristia treballarem el lema: *Encén un llum en el teu cor*.

Església diocesana

La col·lecta per ajudar a sostenir les despeses de l'Església diocesana va ser de: 32.500 pessetes. Moltes gràcies a tots els que hi heu col·laborat. Amb aquesta aportació, a més d'ajudar a les altres esglésies més necessitades de Mallorca ens ajuda a prendre consciència que l'Església som tots els batejats i ens hem d'esforçar per mantenir i conservar

El nostre temple parroquial serveix de marc per a celebracions socials. Aquí assistim al moment de l'estrena de la lletra de l'himne de Montuiri el dia de la festa de Santa Cecília

Celebració de la reconciliació

Abans de la celebració de la festivitat

del Nadal celebrarem d'una manera comunitària la celebració de la reconciliació. Serà el divendres dia 21 a les 20'00.

Pregàries d'altres religions per la pau

També en aquest més de desembre continuem pregant per la pau del món. Però també perquè els homes i dones de bona voluntat puguin viure amb una gran pau interior. En aquest ocasió presentam la pregària que la confessió Hebrea, Shintoista i Jainista fan sobre la Pau.

Pregària Hebrea per la Pau

Pugem a la muntanya del Senyor, avancem pels camins de l'Altíssim. Farem de nostres espases, arades i de nostres llances forques. Cap poble no aixecarà l'espasa contra un altre poble i mai més no es farà la guerra. Ningú no tindrà ja por perquè ha parlat el Senyor dels exèrcits.

Pregària Shintoista per la Pau

Encara que molta gent viu més enllà de l'oceà que ens envolta creiem que totes les persones són nostres germans i germanes. Per què hi ha tribulacions constants en aquest món? Per què els vents i les ones s'aixequen a l'oceà que ens rodeja? Desitjam, doncs, vivament que el vent s'emporti lluny tots els núvols que pengen sobre els cims de les muntanyes.

Pregària Jainista per la Pau

Pau i amor universal és l'essència de la bona nova anunciada per tots els il·luminats. El Senyor ha proclamat que acceptar la igualtat és el fonament bàsic de la vida. Perdonem doncs, tothom i que totes les criatures ens perdonin. Estimem tothom i ningú serà enemic nostre. Reconequem que la violència és l'arrel de totes les misèries del món i el nus de tot esclavatge. No fem mal a cap ésser vivent: aquest és el camí etern i inalterable de la vida de l'esperit. Una arma tot i ser molt poderosa, pot ser sempre superada per una altra arma més forta, però no trobarem mai cap arma superior a la no-violència i a l'amor.

Matines de Nadal

Les matines de Nadal ens evocuen tendresa, innocència, fraternitat. Tots som convidats a fer-nos infants per mirar amb ulls nous al Déu que s'ha fet home. La celebració serà a les 20'00. Seguint un costum ben mallorquí hi haurà la participació de la Sibila, l'anunci de l'àngel i el sermó de la calenda. La col·lecta d'aquest dia anirà destinada a Càritas Diocesana perquè pugui atendre les nombroses peticions d'ajuda dels nostres germans pobres.

Trobada de formació d'Advent

Convidam totes les persones interessades en la seva formació cristiana a dues xerrades de formació cristiana que farem els dies 13 i 20 (dijous) de desembre a les 20'30 a la rectoria amb motiu de l'Advent.

Reunió pares/mares dels nins/es

Per al dia 12 (dimecres) a les 20'30h convocam els pares i les mares dels nins/es de la catequesi a una reunió de formació. Parlarem sobre el tema: Com educar cristianament als nostres infants.

NOCES D'ARGENT

18 Desembre 1976

Sebastià Mora Garau (de Campos) amb Antònia Gomila Jaume "Caneta".

27 Desembre 1976

Francesc Sitjar Sagreras "Sitjar" amb Joana Pocoví Adrover "Boira".

APOTECARIES

9 Desembre Petra | 23 Dbre. St. Joan
16 " Porreres | 30 Dbre. Vilafranca

TEMPS PASSAT

10 anys enrere

Desembre de 1991

Aluminosi a la casa de la vila

En el ple municipal de dia 3 de desembre de 1991 el batlle donava compte al Consistori que tècnics especialistes havien detectat aluminosi en algunes parets i sostil de la casa de la vila. L'arquitecte municipal informava que l'edifici no en conté en la mateixa proporció per tot.

25 anys enrere

Desembre de 1976

L'Ajuntament informa

Dia 30 d'aquest desembre de 1976 l'Ajuntament va convocar tot el poble a la sessió extraordinària de fi d'any a fi d'informar de les realitzacions i dels projectes per a l'any vinent. La gent ho va agafar molt bé i la nova associació de veïns es va brindar per col·laborar.

50 anys enrere

Desembre de 1951

Oferiment de terrenys

Després d'haver-se aprovat la urbanització d'Es Dau, Andreu Camps Alcover i Gabriel Ramonell Aloy varen cedir desinteressadament al poble els terrenys d'Es Dau que es necessitaven per a carrers i plaça; oferiment que fou acceptat pel Consistori a la sessió de dia 9 de desembre de 1951.

100 anys enrere

Desembre de 1901

Eleccions a senadors

És curiós avui que les llistes electorals per a les eleccions per a compromissaris a senador hi figurassin els 40 majors contribuents del poble. "El primer era Antoni Ribas Ribas, amb 292'70 pts. i el que feia 40 era Damià Vaquer Cerdà amb 36'77 pts." (Així figurava a l'acta del Consistori de 31 de desembre de 1901).

DEMOGRAFIA

Novembre 2001

Naixements

Dia 14.- Marcel Altimiras Winker, fill de Pedro i de Chris.

Dia 28.- Miquel Roig Morlà, fill d'Antoni i de Maria.

Dia 30.- Ariadna Sansó Gallard, filla de Josep i de Jerònia.

Defuncions

Dia 4.- Miquel Gil Vicens (de Petra), casat de 56 anys.

Dia 20.- Macià Manera Trobat "de ses Donades", casat de 67 anys.

Dia 23.- Magdalena Miralles Sampol "Queló", viuda de 90 anys.

Dia 28.- Antoni Garcia Martorell "Saldadet", fadrí de 46 anys.

CUINAR EN CASA

Coca de dàtils amb bacó

Ingredients

1 paquet de dues plaques de pasta de fulls, 300 gms. de dàtils i 300 gms. de bacon.

Elaboració

Se sofregeixen els dàtils i el bacó, tot tallat petit amb una miqueta d'oli d'oliva. S'aplana una de les plaques de pasta de fulls damunt una superfície enfarinada. Damunt la pasta s'hi posen els dàtils i el bacó sofregits; s'aplana l'altra placa de pasta i es posa sobre els dàtils com si fos una panada; es tanquen les dues plaques, es pinta d'ou baut i s'enforna amb foc fort, de 15 a 20 minuts.

Mercè Ruiz "Can Matxó"

PLUVIOMETRIA

Novembre 2001

Dia 1.....	4'7 litres m ²		
" 5.....	24'4	"	"
" 6.....	0'6	"	"
" 9.....	0'8	"	"
" 10.....	70'0	"	"
" 11.....	8'9	"	"
" 12.....	6'9	"	"
" 13.....	1'4	"	"
" 14.....	50'3	"	"
" 15.....	12'4	"	"
" 16.....	21'1	"	"
Total	201'5	"	"

GLOSA

Sa Fira del 2001

Per primer pic en sa vida
l'any dos mil u hem vist entrar
a Montuiri, sa fira,
com cada any amb alegria
l'han venguda a celebrar,
molta gent s'hi va posar,
pregant jo, vaig demanar,
que mos vengués un bon dia.

Per a glosar

En fer cançons les escric
perquè així les record bé,
la importància que ella té
en glosar aquell mot primer
que s'avengui amb so darrer
em costa molt, qualque pic.

Amador Font

VERGER

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

Ctra. Montuiri a Porreres, Km.1 • Tel. 971 646 695 • Fax 971 161 503

MONTUÏRI

LAPIS

joies per a tots

- Taller propi artesanal
- Gran varietat de dissenys i preus
- Certificat de garantia i autenticitat

Obert 7 dies a la setmana, de 9,00 a 19,00 h.

Ctra. Palma - Manacor, Km 28 • 07230 Montuïri, Illes Balears
Tlf. 971 16 16 00 • Fax 971 64 64 27 • www.lapis.com.tr • palma@lapis.com.tr